

Houten werkt!

Collegeprogramma 2010-2014

**Raadsvergadering
1 juli 2010**

Inhoudsopgave

1	Aanbiedingsbrief.....	5
1.1	Houten werkt!	5
1.2	Zware druk op ambities door economische crisis en rijksbezuinigingen	6
1.3	De strekking van een collegeprogramma in twee tranches	7
1.4	Meerjarenbegroting 2011-2014.....	8
1.5	Bestemmingsreserve “economische crisis”	9
2	Beleidsambities 2010 - 2014	11
2.1	De kwaliteit van Houten: ontspannen wonen en een goede infrastructuur	11
2.2	De kracht van Houten: een betrokken en veilige samenleving, met plek voor iedereen	17
2.3	Het bestuur van Houten: een open en vraaggerichte houding	23
2.4	Wat gaat dat kosten: incidentele kosten van (uitwerking) nieuw beleid in eerste tranche... ..	26
3	De financiële opgave	27
3.1	Kader	27
3.2	Nieuw beleid.....	28
3.3	Ombuigingsrichtingen	28
3.4	Kanttekeningen bij het realiseren van enkele ombuigingsrichtingen	30
3.5	Ontwikkeling grondexploitaties.....	30
4	Vervolgproces	33
	Bijlage - Begrotingsrichtlijnen 2011	37

1 Aanbiedingsbrief

1.1 Houten werkt!

“Houten werkt!” is de titel van het Coalitieakkoord 2010-2014 van de partijen VVD, CDA, PvdA en D66. De titel is een verwijzing naar de kwaliteit van onze woon-, leef- en werkomgeving, die is gebaseerd op een ruimtelijk concept van Houten dat klopt, dat ‘werkt’.

Tevens is het een verwijzing naar de kracht van de Houtense samenleving, waarin voor iedereen een plek is om mee te doen. Tenslotte is het een verwijzing naar de beoogde bestuursstijl van het college die zich kenmerkt door het serieus nemen van en het aanspreekbaar zijn voor inwoners en het vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van inwoners.

Houten ‘werkt’ niet als vanzelf; hiervoor zijn continue aandacht en gerichte investeringen nodig. Het college zal zich daarom de komende jaren inzetten om - tegen de druk van de economische crisis in - de ruimtelijke kwaliteit en de kracht van onze samenleving in stand te houden en waar nodig te vergroten.

Het college benoemt de volgende speerpunten voor haar collegeprogramma 2010-2014:

- 1) *de kwaliteit van Houten: ontspannen wonen en een goede infrastructuur*
De keuzes voor de kwaliteit van woningbouw, de openbare ruimte, de verkeersstructuur, de aandacht voor elkaar en de vele voorzieningen maken de kwaliteit van het wonen, werken en leven in Houten uniek. Door opnieuw de juiste keuzes te maken in de komende vier jaar, blijft deze kwaliteit op peil.
- 2) *de kracht van Houten: een veilige, duurzame en betrokken samenleving, waarin plek is voor iedereen*
Houten heeft - evenals andere gemeenten - te maken met de gevolgen van de economische crisis. Juist in deze tijd is het belangrijk dat iedereen mee blijft doen in de Houtense samenleving. Speciale aandacht gaat de komende jaren uit naar uitstroom naar werk, als ultieme vorm van participatie (werk voor bijstand). Maar er is ook aandacht voor andere voorzieningen die meedoen mogelijk maken, zoals onderwijs, sport en sociaal-cultureel werk. De uitdaging is om - in een tijd van economische crisis - de kern hiervan overeind te houden. Hierbij geldt, dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
- 3) *het bestuur van Houten: een open en vraaggerichte houding*
Het college en de gemeentelijke organisatie nemen inwoners serieus en werken met hen samen. Houtenaren worden op tijd betrokken bij het maken en uitvoeren van gemeentelijke plannen. Waar mogelijk wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van Houtenaren.
- 4) *een financieel gezonde gemeente: verantwoord bezuinigen zonder lastenverhoging*
Ondanks rijksbezuinigingen en andere financiële effecten van de crisis blijft het huishoudboekje van onze gemeente meerjarig op orde.

1.2 Zware druk op ambities door economische crisis en rijksbezuinigingen

Het college signaleert een aantal ontwikkelingen die druk uitoefenen op het realiseren van de bovenstaande ambities. Inspanningen moeten erop gericht zijn om Houten ook in de toekomst blijvend te laten 'werken'.

➤ *Economische crisis en rijksbezuinigingen betekenen grote financiële onzekerheid*

De financiële vooruitzichten voor Houten zijn door de economische crisis en de bezuinigingsopgave van het Rijk slecht. Hierdoor komt de bestaande taakvervulling van de gemeente Houten, andere overheden, maatschappelijke organisaties en instellingen en van marktpartijen en bedrijven op bepaalde terreinen onder zware druk te staan.

Tegelijkertijd nemen uitgaven (bijvoorbeeld voor bijstand en schuldhulpverlening) toe. Dit betekent dat er in de komende bestuursperioden fors moet worden bezuinigd.

Het komende jaar zal er nog onzekerheid blijven bestaan over de impact van ontwikkelingen op rijksniveau voor de meerjarige financiële huishouding van de gemeente Houten. De kabinetsformatie na de verkiezingen van 9 juni 2010 zal sterk bepalend zijn voor de aard, omvang en fasering van deze rijksbezuinigingen.

Dat betekent dat voor de zomer van 2010 geen nieuwe financiële informatie en kaderstelling vanuit het rijk beschikbaar komt die de basis kan vormen voor een integrale herziening van het financieel meerjarenperspectief. Dit maakt het opstellen van een perspectiefnota 2011 dan ook niet zinvol. In plaats daarvan wordt het collegeprogramma 2010-2014, voorzien van een actualisering van de financiële meerjarenbegroting 2011-2015 op basis van lokale besluitvorming, aan u voorgelegd.

➤ *Bezuinigingstaakstelling van € 7 miljoen*

In het overdrachtsdocument is het financieel perspectief 2017 geschetst. Hierbij is rekening gehouden met verschillende scenario's ten aanzien van de ontwikkeling van het gemeentefonds. De werkelijke besparing op het gemeentefonds bepaalt het volume van de benodigde ombuigingen. Afhankelijk van de ontwikkeling van het gemeentefonds heeft het vorige college in het overdrachtsdocument aangegeven ombuigingen te verwachten binnen een bandbreedte van circa € 4,5 - € 9,0 miljoen.

Gelet op deze ontwikkelingen en de blijvende onzekerheden neemt dit college een bezuinigingstaakstelling op van € 7 miljoen (tot 2014). De feitelijke invulling van deze taakstelling wordt na de zomer 2010 in een open proces met de samenleving uitgewerkt.

Het college gaat er van uit dat met dit bedrag een stevige buffer wordt gevormd om bezuinigingen van de rijksoverheid te kunnen compenseren. Daarbij is de inzet om de ruimtelijke kwaliteit en de kracht van Houten niet aan te tasten, de meerjarenbegroting sluitend te houden, ruimte te bieden om noodzakelijk nieuw beleid in gang te zetten en verhoging van lastendruk te voorkomen.

De inzet van ombuiging van € 7,0 miljoen is op hoofdlijnen:

Nieuw beleid	€ 0,5 - € 1,0 miljoen
Voorlopige prognose begrotingstekorten	€ 2,2 miljoen
Compensatie bezuinigingen door het Rijk c.a.	€ 3,8 - € 4,3 miljoen

➤ *Druk op de ruimtelijke opgave*

De huidige crisis zet ook een grote druk op onze ruimtelijke opgaven. Ambities voor woningbouw en kantoor- en bedrijfsontwikkeling zijn moeilijk, vaak later en soms niet te realiseren. Niet alleen de gemeente, maar ook onze samenwerkingspartners ondervinden hierbij grote problemen. Opbrengsten worden later gerealiseerd dan verwacht, plannen moeten worden herontwikkeld en extra investeringen zijn nodig om de woningbouwproductie op gang te houden.

Daarbij komt dat de nieuwe ruimtelijke opgaven van Houten worden gekenmerkt door een beperkt verdienend vermogen, zeker in vergelijking met de eerdere Vinex-opgaven. In plaats van bouwen van rode functies (wonen, werken, voorzieningen) in open gebieden, gaat het nu om landschappelijke opgaven met ondersteunend rood (Eiland van Schalkwijk), het ontwikkelen van nieuwe en/of bestaande voorzieningen in bestaand stedelijk gebied (veranderlocaties) en het toevoegen van sportvoorzieningen.

1.3 De strekking van een collegeprogramma in twee tranches

De hiervoor genoemde ontwikkelingen (economische crisis, rijksbezuinigingen, de druk op de nieuwe ruimtelijke opgaven) zullen de komende jaren een grote invloed uitoefenen op onze samenleving. In deze nieuwe bestuursperiode en waarschijnlijk ook de volgende is sprake van een permanent veranderende omgeving die gekenmerkt wordt door een veelheid aan (financiële) onzekerheden. Dit college loopt daar niet voor weg en wil hier op een daadkrachtige en verstandige wijze op anticiperen. Dat doen we door:

- a. Relatief beperkt ruimte te nemen voor nieuw beleid op korte termijn (*terughoudend maar noodzakelijk*).
- b. Waar mogelijk op zo kort mogelijke termijn ruimtescheppende maatregelen te treffen en deze crisis gerelateerd in te zetten (*snel en effectief waar het kan*).
- c. Kaders te stellen voor beleidsinhoudelijke ombuigingen en na interactie met betrokken inwoners, instellingen en maatschappelijke instanties voorstellen voor ruimtescheppende maatregelen op termijn te ontwikkelen (*daadkrachtig en zorgvuldig waar het moet*).

Daarnaast is er sprake van meerdere intenties voor nieuw beleid. De financiële omgeving maakt dat we er veelal voor kiezen om eerst onderzoek doen naar meerdere scenario's of ambitieniveaus voor deze onderwerpen en naar mogelijkheden zoeken om gewenste effecten met inzet van bestaande of zelfs minder middelen te bereiken (*minder en anders waar het kan*).

Daarom is bewust gekozen om een collegeprogramma op te stellen in twee tranches:

- Een eerste beleidstranche voor de periode 2010 / 2011.
- Een tweede beleidstranche voor de periode 2012 en verder.

➤ *Eerste tranche: 2010 tot en met 2011*

De eerste tranche van het collegeprogramma omvat in de kern:

- Actiepunten die betrekking hebben op het doorzetten van eerder ingezette beleidsambities.
- Nieuwe beleidvoornemens die het college vanwege een beperkte inzet van middelen of vanwege een urgentie (bijvoorbeeld crisisgerelateerde maatregelen) in uitvoering wil nemen.
- Ombuigingsmaatregelen waarvoor geen overleg met inwoners en maatschappelijke organisaties nodig is (bijvoorbeeld technische maatregelen of ombuigingen in de gemeentelijke bedrijfsvoering).

➤ *Tweede tranche: 2012 en verder*

De tweede tranche biedt nog ruimte om beleidvoornemens die in de jaren 2010-2011 zijn geformuleerd, in uitvoering te nemen. Afhankelijk van hoe de wereld er over een jaar uitziet, is er ruimte om beleidvoornemens met deze nieuwe inzichten aan te scherpen en op maat te maken. Ook is er op dat moment meer zekerheid over de financiële ruimte om nieuw beleid in te zetten.

➤ *Ombuigingen in twee tranches*

Het grootste deel van de op hoofdlijnen beleidsmatig ingekaderde ombuigingen wordt in het voorjaar 2012 na interactie met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven in concrete voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. Doel hiervan is dat deze ombuigingen bij de perspectiefnota voor het jaar 2012 en volgende jaren een concrete uitwerking krijgen en al dan niet in fases worden gerealiseerd.

Bij de kaderstelling voor de ombuigingen is gebruik gemaakt van de ambtelijke inventarisatie van ombuigingsmaatregelen (zie overdrachtsdocument 2010). Van de daarbij gevoegde maatschappelijke impactanalyses hebben wij kennisgenomen. In de huidige kaderstelling treft u deze niet meer aan, omdat wij menen dat eerst na een proces van interactie met de betrokken inwoners, instellingen en instanties over concrete maatregelen een bestuurlijk impactanalyse de grondslag moet vormen voor de uiteindelijke voorstellen. Ten behoeve van het proces van interactie en participatie hebben wij de eerdere financiële kaders/taakstellingen voorzien van een bandbreedte van circa 5 - 10 % per ombuigingsrichting. Hierdoor wordt de bandbreedte voor het realiseren van de bezuinigingstaakstelling € 6,5 - € 7,5 miljoen.

Wij zullen ons blijvend inspannen om waar mogelijk financiële ombuigingen zo snel als mogelijk te realiseren. Daarbij ligt het accent niet op beleidsinhoudelijke, maar op technische en efficiency verhogende maatregelen. Verwacht mag worden dat voorafgaand aan positieve structurele effecten een tijdelijk extra inzet (diepte-investeringen) van middelen noodzakelijk is. Een voorbeeld in dat kader is de maatregel die beoogt met meer medewerkers minder huisvesting te gebruiken en daarmee een structureel voordeel van € 400.000 te bereiken. Dat betekent dat werkwijzen en technische faciliteiten daarop moeten worden toegesneden. Nader onderzoek moet in een dergelijk geval uitwijzen hoe en op welke voorwaarden een zo kort mogelijk realisatietermijn kan worden bereikt.

1.4 Meerjarenbegroting 2011-2014

Zoals hierboven aangegeven zal de komende bestuursperiode zich kenmerken door een permanente veranderende (financiële) omgeving. Die ontwikkeling zorgt er voor dat we in deze bestuursperiode vaker een nieuw ijkpunt voor de financiële meerjarenbegroting moeten vaststellen. Op deze wijze is het bestuur beter in staat om de (financiële) voortgang van de begroting te monitoren. Daarom wordt, ook al is er dit jaar geen sprake van een perspectiefnota, in het collegeprogramma toch een geactualiseerde financiële meerjarenbegroting opgenomen. Dit is hiermee het actuele financiële vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2011.

In het overdrachtsdocument 2010 is een prognose opgenomen van de begrotingssaldi 2011-2015. Vooruitlopend op de besluitvorming door de raad (op 1 juli 2010) over de eerste bestuursrapportage 2010 en de bouw van het VMBO in Houten zijn in de tabel hieronder de prognoses vanuit het overdrachtsdocument 2010 geactualiseerd. Daarnaast zijn de eerste indicatieve effecten van het collegeprogramma 2010-2014 opgenomen. Het betreft de indicatie van de incidentele kosten van de eerste tranche nieuw beleid (zie hoofdstuk 2) en een indicatie van het effect van de eerste ombuigingsmaatregelen (techniek en gemeentelijke bedrijfsvoering). De effecten van het collegeprogramma worden verder uitgewerkt in de begroting 2011.

Tabel: indicatie prognose meerjarenbegroting 2011 – 2015

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2011	2012	2013	2014	2015
Overdrachtsdocument 2010	140	123	-/- 788	-/- 2.289	-/- 2.113
Eerste bestuursrapportage 2010	106	-/- 80	-/- 72	-/- 60	-/- 60
Bouw VMBO Toelichting Dit incidentele financiële effect ontstaat omdat, als gevolg van een intensieve samenwerking tussen alle partijen, de nieuwbouw voor de Vmbo een jaar eerder wordt gerealiseerd dan waarmee rekening werd gehouden.		-/- 585			
Diversen	16	12	0	-/- 4	0
Prognose begrotingssaldi¹	262	-/- 530	-860	-/- 2.353	-/- 2.173
Eerste tranche nieuw beleid Dekkingsmaatregelen:	-/- 195				
- technische maatregelen	550	550	600	700	700
- bedrijfsvoering			600	1.100	1.100
Afronding	-/- 17	-/- 20	10	3	23
Indicatie prognose begrotingssaldi	600	0	350	-/- 550	-/- 350

1.5 Bestemmingsreserve “economische crisis”

Financiële ruimtescheppende maatregelen nemen waar het kan, is een belangrijk uitgangspunt. Om die reden wordt voorgesteld om de resultaten van een aantal technische maatregelen in de periode waarin deze nog niet nodig zijn voor structurele compensatie van de rijksbezuinigingen in te zetten om een bestemmingsreserve “economische crisis” te vormen.

We zien dat de druk op de budgetten binnen onder andere de domeinen werkgelegenheid, inkomensondersteuning, minimabeleid, woningmarkt en (woning)bouwproductie onder zware druk staan dan wel ontoereikend zijn. Tevens is er een tendens dat als voorwaarde voor de inzet van stimuleringsmaatregelen van andere overheden er eigen bijdragen van de lokale overheid als harde voorwaarde worden gesteld. Door het snel invoeren van financieel ruimtescheppende maatregelen en de vorming van een bestemmingsreserve wordt enerzijds de mogelijkheid gevormd om de druk op bestaande budgetten te compenseren en anderzijds de mogelijkheid om te voldoen aan de voorwaarden extra middelen te verwerven.

Op grond van de huidige inzichten verwachten we in de periode 2011-2012 een bedrag van € 0,6 – € 0,8 miljoen in een dergelijke bestemmingsreserve te kunnen storten. Dit door vooral technische maatregelen en daar waar mogelijk een versnelling in de ombuigingen binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering,

¹ Bij het opstellen van dit collegeprogramma was de informatie vanuit de junicirculaire 2010 nog niet voorhanden. De gevolgen hiervan worden meegenomen bij de uitwerking van de begroting 2011.

2 Beleidsambities 2010 - 2014

Dit hoofdstuk omvat de beleidsambities van het college voor de periode 2010-2014. Deze ambities komen in drie paragrafen (kwaliteit van Houten, kracht van Houten en bestuur van Houten) aan de orde. Daar waar het college nieuw beleid inzet, is dat vetgedrukt gemarkeerd. Ook is per beleidsvoornemen aangegeven of deze de eerste tranche (2010 en/of 2011) en/of de tweede tranche (2012 en verder) bestrijkt.

2.1 De kwaliteit van Houten: ontspannen wonen en een goede infrastructuur

Houten is een stad met een dorps karakter, bestaande uit de kern Houten met stedelijke trekken en een groot buitengebied met drie kleine kernen. De kern Houten kenmerkt zich door een ontspannen woonomgeving, met veel aandacht voor de verhouding tussen binnen- en buitenruimte. Het heeft Houten een eigen identiteit in de regio en dit maakt het aantrekkelijk om te wonen.

We zullen de ruimtelijke kwaliteit van Houten verzekeren als we aan de slag gaan met nieuwe (her)ontwikkelopgaven. In Houten-Noord zal vooral sprake zijn van herontwikkeling in bestaand stedelijk gebied. Houten-Zuid willen we op een hoogwaardige wijze afbouwen. Tenslotte vraagt ook het buitengebied de komende jaren om investeringen; investeringen in de groen-blaauwe opgave van het Eiland van Schalkwijk en investeringen in het duurzaam behoud van de leefbaarheid in de drie kleine kernen.

Een andere Houtense kwaliteit is de infrastructuur. De verkeerskundige opzet van Houten deugt. Deze bevordert het gevoel van kleinschaligheid, maakt de bereikbaarheid laagdrempelig en versterkt het gevoel van veiligheid. Onze ambitie is om de infrastructuur voor alle Houtense inwoners tot een succes te maken. Het fietspadennetwerk is voor ouders met jonge kinderen, recreanten en andere groepen een uitkomst en vermaard tot in het buitenland. Niet voor niets is Houten fietsstad van Nederland geworden. Maar voor ouderen en gehandicapten is het niet altijd even makkelijk om binnen de Rondweg van A naar B te komen. Binnen de mogelijkheden die Houten heeft, gaan wij op zoek naar innovatieve oplossingen.

(Coalitieakkoord 2010-2014 "Houten werkt!", pagina 3)

2.1.1 Ruimtelijke ordening			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Serieuze betrokkenheid van belanghebbenden bij ruimtelijke plannen Bij planontwikkeling van elk groot project wordt een participatietraject 'op maat' opgesteld, waarbij gebruik wordt gemaakt van de beleidsuitgangspunten en het instrumentarium dat hiervoor organisatiebreed is vastgesteld.	X	X	X
Afbouw Houten-Zuid In de verschillende deelplannen van Houten-Zuid moeten nog ongeveer 1.900 (waarvan 500 in aanbouw) woningen worden gebouwd. Daarvan ligt het grootste deel 'vast' in samenwerkingscontracten met marktpartijen (Castellum-West, de Hoon IV, Rietplas/Oosterlaakplas) of is onderdeel van zelfrealisatie door marktpartijen (Loerik V, Hofstad III, kop Loerik III, Castellum-Oost). Voor de locaties Hofstad IVb en Leebrug II 2e fase is de gemeente contractueel niet gebonden en heeft de gemeente direct invloed op het programma van eisen en de selectie van marktpartijen. In de Lege Plekken Studie Houten Vinex zijn de globale ontwikkelkaders voor deze locaties vastgelegd. Het gaat om ca. 400 van de 1.900 woningen. De ambities van de extra 100 starterswoningen, 30% sociale woningbouw en innovatieve vormen van bouwen en wonen, (collectief particulier) opdrachtgeverschap en duurzaamheid kunnen deels op deze locaties worden gerealiseerd en voor het overige op de Veranderlocaties in Houten-Noord.			
Woningbouw			
- Verkenning Programma van Eisen en ontwikkelperspectief vernieuwende vormen van wonen, opdrachtgeverschap en duurzaamheid. Het initiatief van 'Transition Towns' om te komen tot realisatie van een ecowijk in Houten-Zuid loopt hierin mee. Uitkomsten hiervan worden als input gebruikt bij (her)ontwikkeling van nieuwe locaties.	X	X	
- Marktgerichte analyse van de (her)ontwikkelmogelijkheden, fasering en prioritering van nog te ontwikkelen locaties.	X	X	

- Vastleggen stedenbouwkundige- en ontwikkelkaders van de nog te ontwikkelen deelplannen Houten-Zuid door vaststellen proefverkavelingen en gebiedsvisies voor Leebrug II 2 ^e fase, Loerik VI, Hofstad IVb, vrije kavels, Schonauwenseweg.	X	X	X
- Start bouw VMBO (Kruisboog), brede school (Hofstad IVb), Kringloopwinkel (Weteringhoek).	X	X	X
- Uitvoering van diverse deelplannen.	X	X	X
<i>Castellum</i>			
- Doorzetten van realisatie Castellum.	X	X	X
Derde voorzieningengebied Het derde voorzieningengebied op De Meerpaal wordt deze collegeperiode gerealiseerd. Daarbij is oog voor veilige fietspaden van en naar het sportcomplex. (zie ook 2.2.10)			
- Gebiedsvisie en verkavelingsplan derde voorzieningengebied.	X		
Centrumontwikkeling			
<i>Stationsgebied</i>			
- Bouw overkapping station	X	X	
- Bouw fietstransferium		X	
- Herinrichting 3 ^e fase openbare ruimte	X	X	
- Afbouw spoorverdubbeling	X	X	
<i>Het Rond</i>			
- Volwaardige horeca in het centrumgebied: de gemeente attendeert belangstellende ondernemers op vrijkomende panden. Met eigenaren van panden wordt hierover actief overleg gevoerd.	X	X	X
- Het profileren van Het Rond als winkelgebied staat op de agenda van structureel overleg met de winkeliersvereniging Het Rond.	X	X	X
<i>De Slinger</i>			
- Uitwerking van varianten van het plangebied De Slinger: in overleg met de betrokken maatschappelijke instellingen en omwonenden.	X		
- Voorstel aan raad om op basis van uitgewerkte varianten een stadsdebat te organiseren met inwoners van Houten. Op basis van dit debat wordt de raad eind 2010 een keuze voorgelegd tussen de varianten.	X		
- Uitwerking van gekozen variant in stedenbouwkundig plan en beeldkwaliteitsplan. Tegelijkertijd wordt gezocht naar marktpartijen en maatschappelijke partners voor de ontwikkeling van dit plan en de invulling van het programma.		X	
- Realisatie plangebied De Slinger.			X
Houten-Noord			
<i>Veranderlocaties</i>			
- Informatie aan en discussie met inwoners over specifieke ruimtelijke kwaliteit van Houten-Noord en de daarvan afgeleide kwaliteitsleidraad.	X		
- Gebiedsvisie Rondo-gebied en brug over Rondweg.		X	
- Inventarisatiefase planontwikkeling veranderlocatie Stenen Poort en Bengelbongerd.		X	
- Actieve verkenning van gewenste veranderlocaties/mogelijkheden.		X	
- Ontwikkelvisies concrete Veranderlocaties voorleggen aan raad.			X
<i>Oude Dorp</i>			
- Ontwikkelen varianten verkeer en parkeren in interactief proces met inwoners en bedrijfsleven.	X	X	
- Sloop Bernhardschool, aanleg tijdelijk parkeerterrein, aanleg extra parkeerplaatsen De Grund, herontwikkeling woningbouw Amalia Residence.	X	X	
- Plan van aanpak verdere stapsgewijze ontwikkeling Visie Oude Dorp 2030 (incl. verkenning financiële mogelijkheden).		X	
- Stapsgewijze ontwikkeling en uitvoering.			X

Houten-Landelijk			
<i>Gebiedsvisie Eiland van Schalkwijk / Linieland</i>			
- Raadbesluit bedrijfsplan voor uitvoering van de Linieland projecten.	X		
- Op korte termijn realisatie van een aantal recreatieve elementen van de Waterlinie; ingebruikname pont tussen de forten Honswijk en Everdingen en de expositieruimte in Honswijk.	X		
- Planvorming voor doorontwikkeling van de forten, de brug over de plofsluis en het recreatief transferium en verbetering van kano-, fiets- en wandelroutes.	X	X	X
- In 2010 komt er een Concept Structuurvisie Eiland van Schalkwijk, op basis van bouwstenen uit het participatieproces rond de thema's energie, recreatie, natuur en landbouw. Gekoppeld hieraan stelt de gemeente samen met betrokken partijen een aantal business cases op.	X	X	
- Initiatieven voor verbetering van de recreatieve waarden langs de Lek worden meegenomen in de visieontwikkeling van het Eiland van Schalkwijk. Zoveel mogelijk wordt ruimte geboden aan 'no regret' ontwikkelingen die vooruitlopen op de vaststelling van de visie.	X	X	X
<i>Kleine kernen</i>			
- Overleg omwonenden en marktpartijen 2 ^e en 3 ^e fase woningbouw Tull, resulterend in proefverkaveling.	X	X	
- Start bouw dorpshuis + 1 ^e fase woningbouw Groes.	X	X	
- Verkenning ontwikkelingsmogelijkheden Wapen van Schalkwijk in context van ontwikkeling totale Eiland van Schalkwijk.	X	X	
- Faciliteren marktpartijen in ontwikkeling locatie Wapen van Schalkwijk.			X
- Uitvoering woningbouw 2 ^e fase Tull.			X
- 2 ^e fase woningbouw Groes.			X
- Woningbehoeftenonderzoek voor de kleine kernen.	X	X	
- Uitkomsten zijn mede input voor de visieontwikkeling voor het Eiland van Schalkwijk. In het onderzoek is aandacht voor de aantallen woningen die nodig zijn voor het in stand houden van voorzieningen. Samen met de leefbaarheidsplannen zullen dit de bouwstenen zijn voor het waarborgen van de leefbaarheid in de kleine kernen.			
<i>Bestemmingsplan buitengebied</i>			
De gewenste verbreding in de landbouw (o.a. recreatie, verkoop streekproducten, dienstverlening) en het stimuleren van de economische activiteiten in het buitengebied en de kleine kernen worden meegenomen in de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. (NIEUW BELEID)			
- Start herziening bestemmingsplan buitengebied in 2011. Voor het Eiland van Schalkwijk volgt dit op de vaststelling van de structuurvisie voor dit gebied.		X	X
- Vooruitlopend werkt de gemeente mee aan aanvragen die bijdragen aan de economische vitaliteit van het buitengebied maar niet passen binnen het huidige bestemmingsplan. Deze medewerking is afhankelijk van de verkeersaantrekkende werking van de activiteit en eventuele gevolgen voor omliggende agrarische bedrijven.	X		

2.1.2 Beheer en onderhoud openbare ruimte			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Goed en verantwoord onderhoud van voorzieningen is een belangrijke voorwaarde voor een blijvende kwaliteit van Houten. Echter, in het kader van de komende bezuinigingen ontzien we dit terrein niet.			
- Onderzoek naar meer integrale en soberder inrichting en beheer openbare ruimte.	X	X	

- Meldpunt Openbare Ruimte actief promoten.	X	X	X
- Experimenten met zelfbeheer openbare ruimten, ook in de wijken: - Pilot groenadoptie in 2010 (loopt). - Na evaluatie pilot besluitvorming of hier beleid van wordt gemaakt. (NIEUW BELEID)	X	X	
- Begraafplaats Oud Wulven krijgt een aulavorziening. In de voorbereiding hiervan vindt een marktconsultatie plaats. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 15.000)		X	X
Op het domein "Beheer en onderhoud openbare ruimte" worden de volgende ombuigingsrichtingen verkend:			
- Versobering onderhoud groenvoorziening	X	X	
- Versobering straatreiniging	X	X	
- Versobering onderhoud bovengrondse infrastructuur	X	X	
- Heroriëntatie gebruik wijkposten	X	X	

2.1.3 Economische zaken			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Meerpaal en de Schaft: revitalisatie en toevoeging werkaanbod voor schoolverlaters en cliënten uit een re-integratietraject.			
- Indien bedrijven zich aanmelden als kandidaat voor een kavel op de Meerpaal of de Schaft, wordt het aspect van werkgelegenheid meegenomen in de onderhandeling met de kandidaat.	X	X	X
- Op het terrein de Meerpaal en/of de Schaft ruimte bieden aan de markt voor het ontwikkelen van een bedrijfsverzamelcomplex.	X	X	X
Faciliteren van ondernemers			
- Doorontwikkeling van de functie van bedrijfscontactfunctionaris tot ondernemersloket waar het gaat om algemene vraagstellingen.	X	X	X
- Doorontwikkeling digitale dienstverlening: de werkwijze van www.antwoordvoorbedrijven.nl dient als voorbeeld.	X	X	X
- Regulier overleg met ondernemersverenigingen voortzetten. Contact met het onderwijs wordt daarin een aandachtsveld.	X	X	X
- Verruiming van mogelijkheden om in het buitengebied economische activiteiten te starten mits deze zittende agrarische ondernemers niet belemmeren om hun bestaande bedrijf uit te voeren. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 30.000)			X
- Meer ruimte voor ZZP'ers, onder meer door versoepeling van regelgeving.	X	X	X
Citymarketing			
- In een voorstel worden de ambitieniveaus voor citymarketing afgewogen en uitgewerkt in een actieplan. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 20.000)		X	X
- Verkenning mogelijkheden promotie winkelgebied Het Rond: in overleg met winkeliersvereniging Het Rond.	X	X	X
Hernieuwd initiatief voor actieplan veilig ondernemen (NIEUW BELEID)			
- Hiertoe wordt in overleg gegaan met de diverse ondernemersverenigingen.		X	

2.1.4/5 Verkeer en vervoer			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Autoverkeer			
Aansluiting op A12			
- Realisatie van aansluiting op de A12 (Salto). Na realisatie van Salto maakt het college zich hard voor een volledige (dus ook in de richting van Arnhem) aansluiting.	X	X	X
Doorstroming autoverkeer in en rond Houten			
- Technische aanpassing bij De Molen	X		
- Voor de aansluiting van de Staart op de A27 vindt overleg plaats met Rijkswaterstaat.	X	X	X

<p>Openbaar vervoer</p> <p><i>Actualisatie OV-visie</i> Een actualisatie van de OV-visie is nodig om koersvast te kunnen opereren richting partijen die verantwoordelijk zijn voor realisatie en exploitatie van het openbaar vervoer. Een geïntegreerde visie legt het ambitieniveau voor de OV bereikbaarheid van de diverse delen van de gemeente vast. Tevens wordt in de visie samenhang aangebracht in de initiatieven om het gat tussen Regiotaxi en busvervoer te dichten. Voorbeelden hiervan zijn de fietstaxi, het kleinschalig vervoer via de fietsroutestructuur en ondersteuning van andere particuliere initiatieven zoals Drieka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Start actualisatie van de bestaande OV-visie. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 45.000) <p><i>Regionale OV-verbinding</i> Het Bestuur Regio Utrecht is verantwoordelijk voor de lijnvoering en het bedieningsniveau van het openbaar vervoer. In regionaal verband maakt het college zich hard voor een betere OV-bereikbaarheid en positionering van Houten, de kleine kernen en regionale voorzieningen. Houten ondersteunt de geïntegreerde aanpak om de bereikbaarheid van de regio Utrecht te verbeteren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intensief en constructief in overleg met het BRU en buurgemeenten over de voor Houten belangrijke dossiers met betrekking tot bereikbaarheid. - De raad actief betrekken bij regionale ontwikkelingen via informatieavonden en collegebrieven. <p><i>Veiligheid op het spoor</i> De aanstaande vaststelling van het Basisnet Spoor baart ons zorgen, vooral de veiligheid op het spoor. De toename van vrachttreinen leidt tot meer geluidsoverlast en meer veiligheidsrisico's op de route door Houten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contact houden met ProRail en Verkeer & Waterstaat voor adequaat inzicht in risicovolle transporten. - Actief volgen van de lobby voor een spoorlijn Breda-Utrecht. 			
<p>Bereikbaarheid met de fiets Het concept Houten Fietsstad vraagt om een vertaling naar het buitengebied. Gezien de ontwikkelingen in A12 SALTO, het geprojecteerde derde voorzieningengebied en de regionale projecten in het kader van VERDER is herijking van het actieprogramma "Houten demarreert" noodzakelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herijking actieprogramma "Houten demarreert", waarna verdere acties ingezet kunnen worden. - Voor het derde voorzieningengebied wordt een extra inspanning geleverd. Door een extra fietsbrug/tunnel over of onder de Rondweg kan de bereikbaarheid van het derde voorzieningengebied verbeterd worden. Dit is een aandachtspunt bij de planvorming van het derde voorzieningengebied. - Realisatie van het afgesproken flankerend beleid van het SALTO-pakket (o.m. fietsverbindingen in het gebied tussen Bunnik, Odijk en Houten). - De bewaakte fietsenstallingen bij de stations zijn een stimulans voor het gebruik van openbaar vervoer per trein en bus. Deze voorzieningen blijven laagdrempelig. 			
<p>Op het domein "Verkeer en vervoer" worden de volgende ombuigingsrichtingen verkend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Versobering onderhoud wegen. - Afzien van geraamde extra stortingen in Voorziening beheer openbare ruimte. 			

2.1.6 Duurzaamheid			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Uitvoering Milieubeleidsplan 2010-2015 Wij houden vast aan de doelstellingen en uitgangspunten van het Milieubeleidsplan 2010-2015, met uitzondering van de uitgangspunten voor windenergie. Wij steunen de daarin gekozen integrale aanpak.			
- Jaarlijks ontvangt de raad een concreet uitvoeringsplan.	X	X	X
Windenergie Dit college streeft naar het realiseren van de oorspronkelijke doelstelling van 11% duurzame energie.			
- Doorgaan met uitvoering van het besluit over de windmolens langs het Amsterdam-Rijnkanaal, tenzij de Raad van State de vergunningen opnieuw vernietigt.	X	X	X
- Contact onderhouden met initiatiefnemers van andere duurzame energieprojecten (waaronder ook andere windparken), om een snelle, maar verantwoorde groei van het percentage energieopwekking mogelijk te maken.	X	X	X
- Start experiment met mini-windturbines op bedrijventerreinen.	X	X	
Initiatieven uit de samenleving Het realiseren van de milieudoelstellingen kan niet zonder actieve betrokkenheid en het aanboren van innovatieve ideeën van inwoners en bedrijven.			
- Actief participeren in of samenwerken met particuliere initiatieven.	X	X	X
- Actief contact met bewonersgroepen en media om ideeën en initiatieven onder de aandacht van andere bewonersgroepen te brengen.	X	X	X
- Instellen van een energie- en subsidieloket ter ondersteuning van particulieren met duurzame initiatieven. In de toekomst is hier ook een rol weggelegd voor de Houtense Duurzame Energie Coöperatie.		X	X
Maatschappelijk verantwoord ondernemen Houten wil optreden als katalysator voor bedrijven die maatschappelijk verantwoord willen ondernemen.			
- Inventariseren van kansen voor Houtense ondernemers en instrumenten om maatschappelijk verantwoord ondernemen een verbindend element voor het Houtense bedrijfsleven te laten worden.	X	X	
- Starten met informatiedeling tussen bedrijven en het inbouwen van positieve prikkels; bedrijven bijeen brengen en samen met voorbeeldbedrijven, liefst uit Houten, aan de andere bedrijven laten zien wat er nu al kan (best practices).		X	X
- Onderzoek naar mogelijkheden van de gemeente om met bijvoorbeeld inkoopbeleid en vestigingsbeleid maatschappelijk verantwoord ondernemen in Houten op een hoger plan te krijgen. Uitwerking onderdeel van Milieubeleidsplan.	X	X	X
- Uitvoeringsprogramma om de eigen organisatie en gemeentelijk vastgoed klimaatneutraal te laten worden.		X	X
(NIEUW BELEID)			
Op het domein "Duurzaamheid" wordt de volgende ombuigingsrichting verkend:			
- Andere prioritering / fasering taken natuur- en milieueducatie.	X	X	

2.2 De kracht van Houten: een betrokken en veilige samenleving, met een plek voor iedereen

De Houtense samenleving heeft ook in de komende periode te maken met de gevolgen van de economische crisis. Houtenaren die, zonder er zelf voor te kiezen, geconfronteerd worden met een minimaal inkomen moeten maximaal worden ondersteund. Niet alleen financieel, maar juist en vooral door een hogere uitstroom naar werk en hulp bij schuldsanering. Werk gaat vóór bijstand.

Voor de jeugd komt er een aanvalsplan tegen werkloosheid, waarbij de capaciteiten van Vakwerk Houten tot het uiterste worden benut. Deze doelen sluiten naadloos aan op de kern van ook de Wet maatschappelijke ondersteuning: iedereen doet mee. Werk is immers de meest ultieme vorm van participatie.

Daarnaast blijven we aandacht geven aan andere vormen van participatie in de samenleving, zoals vrijwilligerswerk, sport, onderwijs en kerken. Tenslotte werken wij aan een veilig Houten. Veiligheid is een basisrecht voor iedereen. Dat geldt voor inwoners, mensen die in de gemeente werken, bedrijven en voor mensen die in Houten op bezoek komen.

(Coalitieakkoord 2010-2014 "Houten werkt!", pagina 7)

2.2.1 Werk vóór bijstand			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Zoveel mogelijk mensen aan het werk			
- Begeleiden naar werk, onder meer via Vakwerk Houten. Als betaald werk niet direct mogelijk is, gaan mensen aan de slag met een opleiding of vrijwilligerswerk.	X	X	X
- Jongeren onder de 27 jaar die een bijstandsuitkering aanvragen, komen direct in een leerwerktraject.	X	X	X
- Opstellen en uitvoeren van investeringsplan om mensen aan het werk te krijgen. Een aanvalsplan jeugdwerkloosheid is hierin een specifiek onderdeel.	X	X	X
Ondersteuning voor hen die dat nodig hebben			
- Ontwikkelen (2011) en uitvoeren (2012 e.v.) van een integraal en gericht armoedebeleid. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 15.000)		X	X

2.2.2 Wet maatschappelijke ondersteuning: iedereen doet mee			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Aandacht voor kwetsbare groepen			
Ook in Houtense Wmo-voorzieningen zijn ombuigingen nodig, op basis van een intensievere inzet van de eigen sociale omgeving en daardoor minder inzet van gemeentelijke middelen. Uitgangspunt is dat de meest kwetsbare groepen worden ontzien. Doel is te komen tot een flexibeler aanbod van mantel- en vrijwillige zorg in combinatie met collectieve en individuele voorzieningen.			
- Invoering eigen inkomensafhankelijke bijdrage (bij aanschaf) en eigen inkomensafhankelijk risico (bij schade) bij het verstrekken van individuele voorzieningen. (NIEUW BELEID)		X	X
- Meer bekendheid geven aan de vrijwilligerscentrale en mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen.		X	X
- Gerichte ondersteuning voor (jonge) mantelzorgers.		X	X
- Speciale aandacht voor huiselijk geweld en vrouwenopvang: op basis van onderzoek ontstaat meer inzicht in de aard en omvang van huiselijk geweld. Met gerichte ondersteuning, het toepassen van het tijdelijk huisverbod en het daaraan verbonden zorgaanbod pakt de gemeente dit probleem aan.		X	X
Op het domein "Wet maatschappelijke ondersteuning" wordt de volgende ombuigingsrichting verkend:			
- Invoeren van eigen bijdrage / eigen risico bij verstrekking Wmo-voorzieningen.	X	X	

2.2.3 Subsidies tegen het licht			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Gerichte keuzes in subsidieverstrekking			
- De subsidiëring in de sectoren welzijn, zorg, sport en cultuur wordt eind 2010 kritisch doorgelicht op waar zaken efficiënter kunnen, maar ook waar keuzes kunnen en moeten worden gemaakt. Dit gebeurt in samenspel met het maatschappelijke middenveld en inwoners, waarbij ook naar mogelijke innovaties van lokale zorg- en welzijnsvoorzieningen wordt gekeken. De volgende uitgangspunten zijn leidend bij deze ombuigingen: - De kern van de Houtense sociale infrastructuur blijft behouden. - Zo min mogelijk dubbelingen in activiteiten. - Goede samenwerking en meervoudig ruimtegebruik van gesubsidieerde instellingen; samenwerking met behoud van identiteit. - Geen kaasschaafmethode, maar gerichte keuzes op basis van maatschappelijke behoeften. - Stimuleringsubsidies, of co-financiering, stoppen in principe na de afgesproken financieringsperiode.	X	X	X
- Nog in 2010 is de fusie tussen SWOH en Enter in een feit. Met de nieuwe brede welzijnsorganisatie (Van Houten & Co) zijn dan ook nieuwe prestatieafspraken gemaakt.	X		
Op het domein "Subsidies tegen het licht" worden de volgende ombuigingsrichtingen verkend:			
- Verlaging subsidiebudgetten sociaal-culturele sector.	X	X	
- Verlaging subsidiebudgetten zorgsector.	X	X	
- Verlaging subsidiebudgetten voor sectoren kunst, cultuur en sport.	X	X	

2.2.4 Sociaal culturele accommodaties			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
'Software' belangrijker dan 'hardware'			
In ieder kwadrant komt een sociaal-cultureel centrum. Daarbij moet gebruik worden gemaakt van bestaande gebouwen en heeft de 'software' (het bouwen aan de samenleving door het stimuleren van activiteiten) prioriteit. Waar nodig brengt de gemeente de 'hardware' (gebouwen) op orde om organisaties optimale mogelijkheden te geven om activiteiten te organiseren.			
- Eind 2010 ontvangt de raad de eindrapportage van het onderzoek Accommodaties Houten-Noord. Daarin wordt gezocht naar de mogelijkheden van samenwerking en het optimaal benutten van de voorzieningen. Uit dit onderzoek vloeien mogelijk nieuwe veranderlocaties in Houten-Noord voort.	X	X	X
- Nog in 2010 ontvangt de raad de rapportage van het onderzoek Exploitatie en Beheer van gemeentelijke accommodaties. Hierin wordt mede gekeken naar mogelijkheden van commerciële verhuur exploitatie van accommodaties.	X	X	X
- Speciale aandacht is er voor de toekomstige ontwikkeling en exploitatie van het gebied bij de Heuvel, Speelheuvel en kinderboerderij. Er komt in 2011 een integraal, kostenneutraal plan om de potentie van het gebied en de samenwerking tussen de verschillende betrokken organisaties optimaal tot zijn recht te laten komen. Planrealisatie vanaf 2012.		X	X

2.2.5 Volksgezondheid			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
- In 2010 vindt een evaluatie plaats naar de aanpak preventie genotmiddelen. Op basis hiervan vindt eventuele bijstelling van het beleid plaats.	X	X	X

2.2.6 Jeugd			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Jeugdbeleid wordt door een coördinerend wethouder opgepakt. Deze zet het integraal jeugdbeleid voort. Ook op uitvoerend niveau wordt de coördinatie en de regiefunctie de komende jaren versterkt.			
Het integrale jeugdprogramma wordt de komende jaren uitgevoerd. Bijzondere aandachtspunten zijn:			
- <i>Kinderopvang</i> : in 2010 ontwikkelt de gemeente een werkwijze voor het faciliteren van kinderopvang en BSO. Hierbij is ook aandacht voor het handhaven van kinderopvang.	X	X	X
- <i>Jeugdgezondheidszorg</i> : heroriëntatie op de integrale jeugdgezondheidszorg. In 2011 vindt hierover besluitvorming plaats.		X	X
- <i>Speelplekken voor jongeren in de openbare ruimte</i> : aandachtspunt is het op tijd betrekken van inwoners bij de totstandkoming van deze plekken. Ook de sportmakelaar en welzijnsorganisaties hebben expertise om hier een rol in te vervullen, evenals bij het sociaal beheer en activiteiten.	X	X	X
- <i>Centrum voor Jeugd en Gezin</i> : de komende jaren wordt het CJG op ambitieniveau 1 doorontwikkeld. Hierbij is ook aandacht voor de ketensamenwerking met andere partners, zoals onderwijs en jeugd- en jongerenwerk.	X	X	X
- <i>Jongerenoverlast</i> : preventie heeft de voorkeur boven repressie. Via jongerenwerk en de jeugdagenda wordt dan ook vooral ingezet op preventie van jongerenoverlast. In 2012 vindt actualisatie van het plan van aanpak jeugd & veiligheid plaats.	X	X	X
- <i>Alcohol- en drugsgebruik onder minderjarigen</i> : na evaluatie van de bestaande aanpak van het terugdringen van het alcohol- en drugsgebruik, wordt deze waar nodig bijgesteld.	X	X	X
Op het domein "Jeugd" wordt de volgende ombuigingsrichtingen verkend:			
- Verminderen lokale voorlichting genotmiddelen door toename landelijke campagnes (vooruitlopend op de evaluatie aanpak preventie genotmiddelen)	X	X	

2.2.7 Emancipatie			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
- In 2012 formuleert de gemeente de speerpunten voor emancipatie van specifieke groepen in een emancipatienota. Deze legt een nadrukkelijke koppeling met de bestaande beleidsterreinen participatie, werk en onderwijs. (NIEUW BELEID)			X

2.2.8 Onderwijs			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Brede School in ieder kwadrant			
- Eind 2012 is in ieder kwadrant van Houten een Brede School ontstaan. Samenwerking en bundeling van krachten zijn daarin de sleutelwoorden.	X	X	X
Actueel lokaal onderwijsbeleid			
In overleg met het onderwijsveld ontwikkelt de gemeente de Lokaal Educatieve Agenda 2011-2014. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 15.000)		X	X
Aandachtspunten in deze agenda zijn:			
- Het college hecht waarde aan een doorgaande leerlijn waarbij zo vroeg mogelijk taal- en ontwikkelingsachterstanden worden gesignaleerd en nauw samen wordt gewerkt met andere betrokkenen, zoals de voorschoolse educatie en het peuterspeelzaalwerk. Ook andere maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen, kunnen daarbij een belangrijke rol spelen.			
- Invoering van een continuooster stimuleren ten behoeve van een betere aansluiting tussen school en voor- en naschoolse opvang.			
- Terugdringen voor voortijdige schooluitval. Over de voortgang van de aanpak en de resultaten wordt jaarlijks gerapporteerd.			

Onderwijshuisvesting			
- De Johannes Bogermanschool is toe aan andere huisvesting. In 2010 neemt de gemeente hierover een besluit.	X	X	X
- In de aankomende periode is er aandacht voor de accommodatiedruk in Houten Zuid (scholen de Stek, de Fontein, de Avonturijn en de Plantage). Inzet van noodlokalen en schoolwoningen behoren tot de mogelijkheden. Het college neemt dit mee in de lijn van het nieuwe lokaal onderwijsbeleid.	X	X	X
- In 2010 start het nieuwe Breed VMBO in Houten. Voorlopig gehuisvest in de noodlokalen aan de Kruisboog, maar vanaf september 2011 in een nieuw schoolgebouw aan de Kruisboog. Het aanbod van het VMBO moet aansluiten op de lokale behoefte. Toevoeging van praktijkrichtingen, indien zich daar mogelijkheden toe voordoen.	X	X	X
Op het domein "Onderwijs" worden de volgende ombuigingsrichtingen verkend:			
- Heroriëntatie basisscholen Houten-Noord naar aanleiding van demografische ontwikkeling	X	X	
- Versobering van leerlingenvervoer	X	X	

2.2.9 Cultuur			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Een toekomst voor het Theater aan de Slinger Dit college wil het voortbestaan van het theater veilig stellen. In overleg met het Stichtingsbestuur worden keuzen gemaakt, waarbij enerzijds gekeken wordt naar verbetering van de exploitatie en anderzijds naar verhoging van de inkomsten in het 'commerciële' deel.			
- Het definitieve besluit over de exploitatie van het theater maakt deel uit van het integrale pakket van ombuigingen.		X	X
Op het domein "Cultuur" wordt de volgende ombuigingsrichting verkend:			
- Heroriëntatie bibliotheekwerk	X	X	

2.2.10 Sport			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Ruimte voor sport op het derde voorzieningsgebied			
- Op De Meerpaal wordt in deze periode een derde voorzieningsgebied gerealiseerd met veel ruimte voor sportbeoefening. De gemeente staat positief tegenover 'Een leven bewegen', de visie op het derde voorzieningsgebied, gefaciliteerd door het Platform Sport Houten. (zie ook 1.1.1)	X	X	X
- Op het derde voorzieningsgebied, maar ook bij andere sportaccommodaties verbetert het meervoudig gebruik van sportvoorzieningen en wordt gezocht naar mogelijkheden van commerciële voorzieningen.	X	X	X
Continu op zoek naar verbetering			
- Door kleinschalige sportvoorzieningen in de wijk toe te voegen, wordt een beweegaanbod in de directe woonomgeving geboden.	X	X	X
- Er vindt nu een raadpleging van het burgerpanel plaats over sportbeoefening. De uitkomsten van dit onderzoek gebruikt de gemeente om de Houtense sportvoorzieningen verder te verbeteren. De resultaten en de aanpak worden nog in 2010 aan de raad voorgelegd.	X		
Huurtarieven sportaccommodaties			
- Huurtarieven voor gemeentelijke sportaccommodaties stijgen niet.			

2.2.11 Recreatie			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
De uitvoering van de Recreatienota staat de komende jaren centraal. Belangrijke onderdelen hierin zijn:			
- In samenwerking met de VVV Wijk bij Duurstede realiseert de gemeente verspreid over ons grondgebied een aantal plekken waar inwoners en bezoekers informatie kunnen verkrijgen over recreatieve en toeristische voorzieningen in Houten en de Kromme Rijnstreek. Mogelijke locaties zijn het nieuwe fietstransferium, hotel Van der Valk, de Spar in Schalkwijk en de Read Shop in het Oude Dorp.	X	X	X
- Begin 2010 is op een succesvolle bijeenkomst Houten als locatie voor zakelijk toerisme neergezet. In vervolg op deze bijeenkomst wordt het profiel van Houten voor zakelijk toerisme verder uitgewerkt. Dit onderdeel van de recreatienota wordt komende jaren versterkt. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 15.000)		X	X
- De gemeente treedt in overleg met het recreatieschap over het upgraden van de bestaande recreatieterreinen, het gebruik van de terreinen en het leggen van verbindingen tussen de verschillende recreatieve terreinen.		X	X

2.2.12 Volkshuisvesting			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
- Inzet is om - op het totaal van alle nieuwe woningbouwprojecten in Houten - 30% sociale huurwoningen te realiseren. Dit moet de grote druk op dit woningsegment verminderen.	X	X	X
- Gemeente maakt afspraken met woningstichting Viveste over lokaal maatwerk. Het gaat dan om de toewijzing van sociale huurwoningen in Houten aan voor specifieke te huisvesten doelgroepen.	X		
- Na overleg met Viveste op zoek naar draagkrachtige partners om sociale woningbouw te realiseren.		X	X
- Inzet is om mensen met een mogelijk nog latente verhuishwens te verleiden tot verhuizing naar meer passende woningen. Dit om beweging in de woningmarkt te krijgen.		X	X
- Zowel voor starterskoopwoningen als voor ouderen geschikte woningen zoekt de gemeente naar kansen in gebieden met voorzieningen.	X	X	X
- Streven is om starterswoningen langer geschikt te houden voor de doelgroep starters via maatschappelijk gebonden eigendom. Hierover met Viveste afspraken maken.	X	X	X
- Bij veranderlocaties nagaan of het mogelijk is om aspirant kopers te betrekken bij het woningontwerp (bijvoorbeeld via een vorm van collectief particulier opdrachtgeverschap).		X	X
- Ook nagaan of bijzondere/alternatieve woonvormen mogelijk zijn voor ouderen, onder andere in combinatie met zorgvoorzieningen (zoals kangoeroewoningen, mindervalidenwoningen of wonen met zorg). (NIEUW BELEID)		X	X

2.2.13 Wijk- en buurtgericht werken			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
Voorzieningen worden zoveel mogelijk op microniveau georganiseerd, zodat de wijk, buurt of kleine kern de plek is waar de inwoners - in iedere levensfase - zich thuis voelen. Buurtbemiddeling krijgt de komende periode extra aandacht.			
De gemeente heeft in de meeste gevallen een regierol in het wijk- en buurtgericht werken. Investerings vinden vooral plaats in de 'software' waarbij de inzet is gericht op samenwerking tussen de diverse partners, zoals de welzijnsstichting, scholen (brede school) en de woningcorporatie.			
- Overleg met partners op basis van een notitie wijk- en buurtgericht werken. Dit overleg moet toekomstige richting van het wijk- en buurtgericht werken bepalen.		X	X
- Via de Regie-agenda Wonen, Zorg en Welzijn 2009-2012 wordt het thema van zorgvriendelijke wijken verder uitgewerkt.		X	X
Op het domein "Wijk- en buurtgericht werken" worden de volgende ombuigingsrichtingen verkend:			
- Andere manier van wijk- en buurtgericht (samen)werken.	X	X	
- Afschaffen leefbaarheidsprijs.	X	X	

2.2.14 Verdraagzaamheid			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
<p>Waar het woord 'respect' inmiddels lijkt te zijn uitgehold door misplaatst gebruik, pleiten wij voor verdraagzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor de eigen straat, de eigen wijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wij zullen in overleg met de raad de komende vier jaar concrete initiatieven ontwikkelen om deze boodschap uit te dragen (onder meer gericht op bewustwording, wijkgericht werk en burgerparticipatie). <p>(NIEUW BELEID)</p>			X

2.2.15 Openbare orde & veiligheid			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
<p>Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) is de pijler voor het beleid op het gebied van openbare orde en veiligheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling van nieuw IVP voor de planperiode 2011-2014 in samenwerking met inwoners en andere veiligheidspartners. IVP gereed in 2011. <p>Belangrijke punten in het IVP 2011-2014 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samen met inwoners en veiligheidspartners zorg dragen dat de criminaliteit in 2014 10% lager is dan in 2009. - Toezicht en handhaving in de openbare ruimte blijft minimaal op niveau. Onderzoek naar mogelijkheden om - door een andere inzet van politieursveillanten en buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) – nog effectiever te maken. - (samen met politie) continueren van bestaande projectmatige aanpak van fietsendiefstal. - Continueren van de versterkte bestuurlijke aanpak en bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Hierbij gebruik maken van het recent tot stand gekomen Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC). <p>Concrete maatregelen voor de bovenstaande punten worden uitgewerkt in het nieuwe IVP en de daarbij behorende jaarplannen.</p>		X	X
<p>Het verhogen van de betrokkenheid van inwoners bij de veiligheid in de buurt is een van de belangrijkste pijlers voor de komende jaren. Inwoners zijn de belangrijkste bondgenoten in het vergroten van veiligheid. In mei 2010 is Burgernet ingevoerd om inwoners te faciliteren om hun buurt veilig te houden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verdere uitrol van Burgernet. 	X	X	X
<p>Het college gaat voor een volwaardig politiebureau binnen de gemeente Houten, dat goed toegankelijk is voor onze inwoners.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actieve locatieontwikkeling voor realisatie volwaardig politiebureau in Houten. 	X	X	X
<p>Huiselijk geweld is nog steeds een probleem in Houten. Op dit punt zal de gemeente haar regierol versterken. Toepassen van het tijdelijk huisverbod is hierbij één van de instrumenten. (zie ook laatste punt bij 2.2.2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evaluatie (kosten) tijdelijk huisverbod. 	X		

2.3 Het bestuur van Houten: een open en vraaggerichte houding

In het vorige college is een aanzet gegeven tot het serieus en tijdig betrekken van inwoners bij het maken en uitvoeren van gemeentelijke plannen. Wij willen dit verder uitbouwen en tot belangrijke ambitie verheffen. Dat betekent dat in iedere portefeuille tijdig met de inwoners van Houten wordt gesproken, met inachtneming van de randvoorwaarden. Uiteraard wordt een besluit altijd vanuit het algemeen belang genomen.

In onze dienstverlening werken we vraaggericht. We werken vanuit het perspectief van onze klant: de inwoners, bedrijven en instellingen van Houten.

(Coalitieakkoord 2010-2014 "Houten werkt!", pagina 13)

2.3.1 Communicatie			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
<p>Burgerparticipatie Inwoners en andere belanghebbenden betrekken wij op tijd en serieus bij veranderingen in het beleid en initiatieven voor mogelijke veranderingen in hun leefomgeving. Steeds moet duidelijk worden gemaakt of sprake is van inspraak of participatie, wat inwoners en organisaties van hun beïnvloeding mogen verwachten en welke verantwoordelijkheden zij eventueel zelf dragen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nota Participatie uitbreiden met richtlijnen en/of handleiding over de wijze waarop voorafgaande aan de start van een project wordt vastgesteld of het voor participatie in aanmerking komt en zo ja, wat de werkwijze zal zijn. - Doorontwikkeling / toepassing door de organisatie van beschikbare richtlijnen / handvatten voor burgerparticipatie - Onderzoeken en ervaring opdoen met op welke wijze de gemeente in geval van burgerinitiatieven (van inwoners, instellingen, ondernemers) haar rol als regisseur dan wel facilitator het beste kan vormgeven. Dit onder andere door deel te nemen aan initiatieven van het VNG bijvoorbeeld het actieprogramma Lokaal Bestuur. 		X	
	X	X	X
			X
<p>Voorlichting Deskundige voorlichting en een correcte bejegening in begrijpelijke taal zijn mede gericht op het voorkomen van (langdurige) bureaucratische procedures, onder meer van bezwaar en beroep. Dit geldt ook voor het mondeling toelichten van besluiten die voor betrokkenen teleurstellend zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualiseren 'Visie op communicatie', mede op basis van onderzoek naar gemeentelijke communicatie 2009/2010. - Ontwikkeling van de organisatie door training op goede mondelinge en schriftelijke communicatie richting inwoners. 		X	
	X	X	X

2.3.2 Dienstverlening			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
<p>Wij investeren de komende jaren in onze dienstverlening.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2011 is er een programma Dienstverlening om op een gecoördineerde wijze werk te maken van onze dienstverlening. Dit programma biedt een integrale visie op de inzet van onze dienstverleningskanalen (internet, telefoon, post / e-mail, balie) (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 15.000) <p>In het programma Dienstverlening komen in ieder geval de volgende aandachtspunten aan de orde.</p> <p><i>Betrouwbare dienstverlening:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2011 beschikt de gemeente over realistische servicenormen waar inwoners en bedrijven ons aan kunnen houden. <p><i>Toegankelijke dienstverlening:</i></p> <p>Openingstijden en bereikbaarheid van de gemeente sluiten zo goed mogelijk aan bij de behoeften van de klant.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Continue monitoring van behoeften van inwoners en confrontatie met budgettaire mogelijkheden. - In 2011 neemt het college een besluit over eventuele aanpassing van openingstijden. <p><i>Continue verbetering</i></p> <p>Voor de verbetering van onze dienstverlening kijkt de gemeente over haar eigen grenzen heen en trekken lering uit benchmarks en best practices in andere gemeenten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wij nemen actief deel aan www.waarstaatjegemeente.nl. <p>ICT vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de gemeentelijke dienstverlening. Uitgangspunten in deze ICT-ondersteuning zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een moderne ICT-infrastructuur, die elektronische dienstverlening optimaal ondersteunt. - Eenmalige uitvraag van gegevens: eenmaal verstrekte gegevens niet nogmaals aanvragen en diensten proactief aanbieden. - Borging van privacy. - Inwoners, bedrijven en instellingen kunnen hun zaken bij ons snel en zeker regelen; zij hebben online inzicht in hun gegevens en in de statusinformatie over aangevraagde producten en diensten. - In 2011 vindt onderzoek plaats naar mogelijkheden van invoering van een digitale kluis waar burgers zelf hun online gegevens kunnen beheren. (NIEUW BELEID: incidentele kosten maken onderdeel uit van Programma Dienstverlening) 		X	X
		X	X
	X	X	X
		X	X
	X		X
		X	

2.3.3 Deregulering			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek via burgerpanel om na te gaan van welke regels inwoners en bedrijven de meeste hinder ondervinden. - In 2010 en 2011 maakt de gemeente - met de implementatie van de Wabo – een slag in deregulering van vergunningaanvragen en -voorwaarden en van rapportageverplichtingen. - Eenvoudige bouwvergunningen kunnen welstand- en daarmee vergunningvrij gemaakt worden. Hiervoor is eerst een bestuurlijke discussie nodig op welke kwaliteiten de gemeente in het kader van welstand wil blijven sturen. In 2011 vindt een vooronderzoek plaats naar kansen / mogelijkheden. (NIEUW BELEID: incidentele kosten in 2011: € 20.000) - In 2010 gaat het college na welke mogelijkheden de APV biedt om de lex silencio positivo in te voeren. 	X	X	
	X	X	
		X	
	X		

2.3.4 Vergunningverlening			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
De komst van de Wabo (omgevingsvergunning) biedt mogelijkheden om de procedures rond vergunningverlening voor inwoners en bedrijven verder te verbeteren. De Wabo treedt naar verwachting 1-1-2011 in werking. In dit verband richt het college zich op:			
- Efficiënt inrichten één-loket functie.	X		
- Verkorten behandelprocedures.	X	X	
- Adequate en klantgerichte dienstverlening (ook digitaal) naar vergunningaanvragers en andere belanghebbenden.	X	X	X
- Beperken aantal aanvragen door meer vergunningvrije bouwwerken.		X	

2.3.5 Handhaving			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
De Nota Integrale Handhaving (2004) geldt als kader voor meerjarige integrale handhaving.			
- In 2011 wordt de raad een actualisatie van de Nota Integrale Handhaving voorgelegd.		X	
- Ter uitvoering daarvan ontvangt de raad ter informatie jaarplannen voor de uitvoering per jaarschijf. Hierin zijn specifieke handhavingsspeerpunten en de planning voor het betreffende jaar opgenomen.	X	X	X

2.3.6 Personeel & Organisatie			
Wat gaan we daarvoor doen?	2010	2011	2012 e.v.
De ombuigingsopgave dwingt de organisatie nog efficiënter en effectiever te werken; om met beperktere middelen hetzelfde en op sommige onderdelen een beter resultaat te bereiken.			
Al een aantal jaren is het doelbewuste beleid om zoveel mogelijk met eigen mensen te doen.			
- In de begroting 2011 is al een structurele taakstelling verwerkt van € 150.000. Dit is op basis van een op 15 juli 2008 door de raad aangenomen motie "minimalisatie kosten inhuur derden". Daarnaast worden in 2010 en 2011 die maatregelen genomen die direct al de kosten van inhuur derden verder terugdringen. Om vanaf 2012 de kosten fors verder te verminderen worden aanvullende maatregelen inzichtelijk gemaakt die het mogelijk maken om de taakstelling van € 500.000 te realiseren.	X	X	X
De organisatie werkt verder aan haar eigen ontwikkeling aan de hand van drie - onderstaande - thema's:			
1. <i>Van buiten naar binnen</i> Dienstverlening is een belangrijk onderdeel van het product van de gemeentelijke organisatie. Externe gerichtheid, het inspelen op veranderingen en dienstbaarheid zijn belangrijke kenmerken van de organisatie en de medewerkers daarbinnen.			
2. <i>De basis op orde</i> Om goed te functioneren, moet de basis op orde zijn. Dan gaat het om basisprocessen in de organisatie, zoals goede management- en bestuursinformatie, financiële administratie en digitale stukkenstroom. Belangrijke randvoorwaarden zijn ook huisvesting en ICT.			
3. <i>De juiste persoon op de juiste plaats</i> Werken met de juiste persoon op de juiste plaats op het juiste moment vraagt een aantrekkelijk werkgeverschap. Houten onderscheidt zich daarin. Interne mobiliteit en loopbaanbeleid, opleidingenbeleid en een werk- en scholingsprogramma voor jongeren (jongerenpool) horen hierbij.			
Op het domein "Personeel & Organisatie" worden de volgende ombuigingsrichtingen verkend:			
- Sobere en doelmatige bedrijfsvoering.	X	X	
- Beperking omvang management.	X	X	
- Op termijn Het Kant 3 afstoten.	X	X	

2.4 Wat gaat dat kosten: incidentele kosten van (uitwerking) nieuw beleid in eerste tranche

Op de korte termijn nemen we relatief beperkt ruimte voor nieuw beleid (terughoudend maar noodzakelijk). Daarnaast is er op de langere termijn sprake van intenties voor nieuw beleid. De permanent veranderende financiële omgeving maakt dat we er veelal voor kiezen eerst onderzoek te doen naar meerdere scenario's of ambitieniveaus voor deze onderwerpen. Een indicatie van de hiervoor benodigde kosten is per beleidsonderwerp in de bovenstaande tabellen opgenomen. Het totaal benodigde bedrag wordt indicatief geraamd op circa € 195.000. In de onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen.

Tabel: indicatie incidentele kosten nieuw beleid eerste tranche (2011)

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2011
Marktconsultatie aulavoorziening begraafplaats Oud Wulven (2.1.2)	15
Opstarten verruiming bestemmingsplan buitengebied (2.1.3)	30
Onderzoek scenario's citymarketing (2.1.3)	20
Actualisatie OV-visie (2.1.4)	45
Ontwikkelen integraal armoedebeleid (2.2.1)	15
Ontwikkelen Lokaal Educatieve Agenda (2.2.8)	15
Uitwerken Houtens profiel zakelijk toerisme (2.2.11)	20
Ontwikkelen programma Dienstverlening (2.3.2)	15
Onderzoek dereguleringsmogelijkheden door aanpassing welstandsbeleid (2.3.3)	20
Totaal	195

Deze incidentele kosten van nieuw beleid uit de eerste tranche zijn opgenomen in de indicatie prognose begrotingsaldi 2011-2015 in paragraaf 1.4.

3 De financiële opgave

3.1 Kader

De financiële vooruitzichten voor Houten zijn door de economische crisis en de bezuinigingsopgave van het Rijk slecht. Vanaf 2012 is er vrijwel zeker sprake van een forse daling van de bijdrage uit het gemeentefonds. Ook zijn er nog risico's ten aanzien van het decentraliseren van rijkstaken zonder overheveling van voldoende budget, de gevolgen van besparingen op het provinciefonds en bezuinigingen op de zogenaamde doeluitkeringen. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de negatieve prognose, op basis van de lokale besluitvorming van het financieel meerjarenperspectief 2012-2015.

Dit betekent dat er in de komende bestuursperiode flink moet worden bezuinigd. De uitgangspunten voor deze bezuinigingsopgave zijn:

- Mensen in een sociaal zwakkere positie worden ontzien.
- Geen verdere lastenverzwaring voor inwoners en bedrijven, met uitzondering van verhogingen van leges vanuit kostendekkendheid.
- De te nemen maatregelen worden zoveel mogelijk beoordeeld op hun maatschappelijk effect.
- Nieuw voor oud: nieuwe beleidvoornemens worden mogelijk gemaakt door ombuigingen in het bestaande beleid.

Gelet op het sombere financiële vooruitzicht neemt dit college een bezuinigingstaakstelling op van € 7 miljoen (tot 2014). Deze taakstelling is zeer omvangrijk en gebaseerd op de ombuigingsrichtingen die bij het overdrachtsdocument 2010 zijn geduid en de op dat moment beschikbare informatie. Het college gaat er van uit dat met dit bedrag een stevige buffer wordt gevormd om bezuinigingen van de rijksoverheid te kunnen compenseren. Daarbij is de inzet om de ruimtelijke kwaliteit en de kracht van Houten niet aan te tasten, de meerjarenbegroting sluitend te houden, ruimte te bieden om noodzakelijk nieuw beleid in gang te zetten en verhoging van lastendruk te voorkomen. Op basis van de actuele inzichten kan deze financiële taakstelling als volgt worden onderverdeeld:

Tabel: kader taakstelling bezuinigingsopgave

x € 1.000

Omschrijving	Financiële indicatie	Toelichting
Dekking ten behoeve van de negatieve prognose van de begrotingssaldi 2012-2015	2.200	Dit betreft de geactualiseerde begrotingssaldi op basis van de eerste bestuursrapportage 2010.
Ruimte voor nieuwe beleidvoornemens	1.000	In de bestuursperiode 2010-2014 worden middelen vrijgemaakt voor nieuw beleid binnen een bandbreedte van € 0,5 - € 1,0 miljoen.
Effect van de omvang van de ombuigingen door het Rijk c.a. ²	3.800	Binnen dit financiële kader is ruimte om binnen een bandbreedte van € 3,8- € 4,3 miljoen aan financiële gevolgen van de bezuinigingsopgave van het Rijk c.a. te dekken.
Totaal	7.000	

² De beschikbare financiële ruimte voor het opvangen van het effect van de ombuigingen door het Rijk c.a. is circa € 3,8 - € 4,3 miljoen. Indicatief betekent dit dat rekening wordt gehouden met een korting van circa 10% op de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds of te wel grofweg een bezuiniging door het Rijk van circa € 17,5 miljard.

3.2 Nieuw beleid

Zoals in de bovenstaande tabel aangegeven, worden in de komende bestuursperiode middelen vrijgemaakt voor nieuw beleid binnen een bandbreedte van € 0,5 - € 1,0 miljoen. De financiële ruimte hiervoor moet worden gevonden binnen de bezuinigingstaakstelling van € 7,0 miljoen. Het uitgangspunt hierbij is dat nieuwe beleidvoornemens mogelijk worden gemaakt door ombuigingen in het bestaande beleid.

Het past binnen het economische klimaat om terughoudend te zijn met het inzetten van middelen voor nieuw beleid. Voor de korte termijn (eerste tranche 2010-2011) neemt het college alleen die ruimte die noodzakelijk is (*terughoudend maar noodzakelijk*). Voor de langere termijn kiezen we ervoor om eerst onderzoek te doen naar meerdere scenario's en ambitieniveaus voor andere nieuw beleid onderwerpen. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om gewenste effecten met inzet van bestaande middelen of zelfs minder te bereiken (*minder en anders waar het kan*). Hierdoor ligt het accent van het nieuw beleid dan ook in de tweede tranche (2012 e.v.) van het collegeprogramma 2010-2014.

Een indicatie van de kosten van nieuw beleid uit de eerste tranche is opgenomen in hoofdstuk 2. Het totaal wordt geraamd op circa € 195.000. Deze kosten worden gedekt door het effect van een aantal technische maatregelen in de periode waarin deze nog niet nodig zijn voor structurele compensatie van de rijksbezuinigingen c.a. De kosten voor nieuw beleid uit de eerste tranche en de dekking hiervoor worden verwerkt in de begroting 2011. De verdere inhoudelijke structurele beleidsmaatregelen voor nieuw beleid komen in de perspectiefnota voor het jaar 2012 en volgende tot uitdrukking. Op die manier loopt dit parallel met de uitwerking van de ombuigingen.

3.3 Ombuigingsrichtingen

De te realiseren financiële taakstelling is (indicatief) onder te verdelen in drie categorieën:

Eerste categorie: ombuigingen binnen de beleidsprogramma's van de begroting (€ 3,7 miljoen).

Tweede categorie: ombuigingen in de techniek, bedrijfsvoering en verbonden partijen (€ 2,3 miljoen).

Derde categorie: ombuigingen nader in te vullen (€ 1,0 miljoen).

In onderstaand tabel wordt deze financiële taakstelling uitgewerkt per deelprogramma, categorie, indicatie financiële taakstelling en ombuigingsrichting.

Tabel: financiële taakstelling per deelprogramma

x € 1.000

Deelprogramma / categorie	Indicatie financiële taakstelling	Ombuigingsrichtingen
Sociale participatie	750	- verlaging subsidiebudgetten sociaal-culturele sector - invoeren eigen bijdrage / eigen risico bij verstrekking Wmo-voorzieningen
Gezondheidszorg	150	- verlaging subsidiebudgetten zorgsector - vermindering lokale voorlichting genotmiddelen door toename landelijke campagnes
Onderwijs	300	- heroriëntatie basisscholen Houten-Noord naar aanleiding van demografische ontwikkeling - versobering leerlingenvervoer
Kunst, cultuur en sport	500	- verlaging subsidiebudgetten voor de sectoren kunst, cultuur en sport - heroriëntatie bibliotheekwerk

Leefomgeving	950	<ul style="list-style-type: none"> - versobering onderhoud groenvoorziening, straatreiniging en onderhoud bovengrondse infrastructuur - andere manier van wijkgericht (samen)werken - heroriëntatie van het gebruik van wijkposten
Milieuzorg	50	<ul style="list-style-type: none"> - andere prioritering / fasering taken NME
Cultuurhistorie en archeologie	150	<ul style="list-style-type: none"> - verlaging subsidiebudget voor archeologische activiteiten en monumenten
Autoverkeer	650	<ul style="list-style-type: none"> - versobering onderhoud wegen - afzien van extra storting in onderhoudsvoorziening
Sociale veiligheid en openbare orde	50	<ul style="list-style-type: none"> - afschaffing leefbaarheidsprijs (€ 10.000) - nader in te vullen taakstelling op sociale veiligheid en openbare orde (€ 40.000)
Politiek en bestuur	150	<ul style="list-style-type: none"> - taakstelling gemeenteraad (€ 50.000) - taakstelling college - verlagen onderzoeksbudgetten (GW 213a) voor het college en de rekenkamercommissie
Totaal eerste categorie	3.700	
Lokale heffingen	200	<ul style="list-style-type: none"> - kostendekkendheid leges - invoering toeristenbelasting
Technische maatregelen	700	<ul style="list-style-type: none"> - halvering van de stelpost onvoorzien - verlengen afschrijvingstermijn (school)gebouwen van 40 naar 50 jaar - plafond invoeren voor jaarlijkse lasten van vervangingsinvesteringen - eenmalig afboeken van investeringen met een maatschappelijk nut
Bedrijfsvoering	1.100	<ul style="list-style-type: none"> - sobere en doelmatige bedrijfsvoering - beperking omvang management - gemeentelijke huisvesting
Verbonden partijen	300	<ul style="list-style-type: none"> - verminderen van de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen
Totaal tweede categorie	2.300	
Taakstelling op externe inhuur	500	<ul style="list-style-type: none"> - terugdringen kosten externe inhuur in relatie tot het versterken van de eigen vaste formatie
Taakstelling nader in te vullen	500	
Totaal derde categorie	1.000	
Totaal generaal	7.000	

In het najaar van 2010 gaat het college met de Houtense samenleving deze ombuigingsrichtingen uitwerken in maatregelen. In dit proces worden de bovengenoemde indicatieve taakstellingen voorzien van een bandbreedte van circa 5 - 10 % per ombuigingsrichting. Hierdoor wordt de bandbreedte voor het realiseren van de bezuinigingstaakstelling € 6,5 - € 7,5 miljoen.

3.4 Kanttekeningen bij het realiseren van enkele ombuigingsrichtingen

In hoofdstuk 1 is beschreven waarom is gekozen om het collegeprogramma op te stellen in twee tranches. Onderdeel van de eerste tranche is een aantal technische maatregelen die relatief eenvoudig, zonder maatschappelijk effect, in de begroting 2011 worden verwerkt. Bij een van deze maatregelen geldt echter een belangrijke voorwaarde. Dit wordt hieronder toegelicht.

➤ *Verlengen afschrijvingstermijn gebouwen*

Een van de voorgestelde technische maatregelen is het verlengen van de afschrijvingstermijn voor gebouwen (geldt ook voor schoolgebouwen) van 40 naar 50 jaar. Dit geldt voor bestaande gebouwen (korter dan 10 jaar geleden opgeleverd) en nieuwe nog op te leveren gebouwen. Voor de gebouwen die korter dan 10 jaar geleden zijn opgeleverd, geldt echter een belangrijke voorwaarde. Per gebouw moet een duidelijke onderbouwing worden opgesteld. Deze onderbouwing moet gericht zijn op het aantoonbaar maken, dat door het gebruik van (duurzame)materialen het reëel is de levensduur van het gebouw te verlengen. Op grond op deze onderbouwing moet de accountant vooraf zijn goedkeuring verlenen aan de verlenging van de levensduur. Voor nieuwe gebouwen moet de verordening op de uitgangspunten “voor het financieel beleid, het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Houten” worden aangepast. Deze gewijzigde verordening wordt in 2010 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

De tweede tranche betreft vooral ombuigingen binnen de beleidsprogramma's. Onderdeel hiervan is ook het verminderen van bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Bij het realiseren van deze taakstelling is de gemeente Houten echter sterk afhankelijk van de mede deelnemers binnen de betreffende gemeenschappelijke regeling. Hieronder wordt dit toegelicht.

➤ *Gemeenschappelijke regelingen*

Onderdeel van de tweede tranche is een voorstel om de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen met 10% te verminderen. De gedachte hierbij is dat, in tijden van krimp, de gemeenschappelijke regelingen meer keuzes moeten maken binnen de beschikbare budgetruimte. Duidelijk is dat de gemeente Houten bij het realiseren van deze bezuinigingstaakstelling sterk afhankelijk is van de andere deelnemende gemeenten binnen de gemeenschappelijke regelingen. Een eenduidig optreden binnen het dagelijks bestuur (DB) en het algemeen bestuur (AB) van de gemeenschappelijke regelingen is de basis voor het succes van het realiseren van deze bezuinigingstaakstelling. In dit proces om “meer grip” te krijgen om de gemeenschappelijke regelingen wordt samen opgetrokken met alle gemeenten in de provincie Utrecht.

3.5 Ontwikkeling grondexploitaties

De economische crisis en de nieuwe ruimtelijke opgaven van Houten die zich kenmerken door een beperkt verdienend vermogen zijn van groot belang voor de ontwikkeling van de grondexploitaties.

➤ *Kader*

De huidige crisis zet ook een grote druk op onze ruimtelijke opgave. Ambities voor woningbouw en kantoor- en bedrijfsontwikkeling zijn moeilijker te realiseren. Opbrengsten worden later gerealiseerd dan verwacht, plannen moeten worden herontwikkeld en extra investeringen zijn nodig om de woningbouwproductie op gang te houden.

Daarnaast dienen zich nieuwe ruimtelijke opgaven aan, zoals de ontwikkeling van het Eiland van Schalkwijk, de inrichting van het derde voorzieningengebied en de invulling van veranderlocaties binnen Houten. Deze nieuwe opgaven verschillen sterk ten opzichte van het bouwen van rode functies in open gebieden. Het gaat nu om sterk gedifferentieerde opgaven met een hoog maatschappelijk nut, waarbij een substantieel financieel verdienvermogen zoals bij eerdere groeitaken ontbreekt. Het bovenstaande onderstreept de noodzaak een proces op te starten dat moet leiden tot een beoordeling van bestaande- en nieuwe opgaven en kaderstellingen ten aanzien van inhoud, ambitie, financiën en marktrisico's. Daarnaast moeten per deexploitatie kansen en risico's zorgvuldig worden afgewogen om ze zo efficiënt mogelijk te realiseren.

➤ *Beleidsambities collegeprogramma 2010-2014*

Houten behoudt haar ontspannen en gevarieerde woon- en werkomgeving: dat is het uitgangspunt bij de beleidsambities ten aanzien van de ruimtelijke ordening in het collegeprogramma. Binnen Houten-stedelijk, Houten-landelijk en Eiland van Schalkwijk wordt ingezet op het in stand houden / doorzetten van het huidige beleid. Zoals hierboven geschetst, staan de bouwactiviteiten als gevolg van de economische crisis onder druk. Dit kan ook gevolgen hebben voor de ambities in het collegeprogramma. De risico's en afhankelijkheden nemen namelijk in deze situatie toe. Hieronder is een aantal voorbeelden van deze risico's en afhankelijkheden genoemd.

Castellum:

- Voortgang van de woningbouwverkoop in relatie tot eventuele noodzaak tot herontwikkeling.
- Garantie van de bereikbaarheid van het station voordat de openbare ruimte is aangelegd.

De Slinger:

- Om tot een succesvolle gebiedsontwikkeling te komen, moet de gemeente samenwerken met partijen die vaak tegengestelde belangen hebben.
- Voor de ontwikkeling van de cultuurplein gedachte is de gemeente in het algemeen afhankelijk van instellingen die in belangrijke mate afhankelijk zijn overheidsfinanciering.

Veranderlocaties, Oude Dorp, leefbaarheid Kleine Kernen:

- Verloop van het participatieproces met partners / omwonenden.

4 Vervolproces

In dit hoofdstuk wordt het proces en een aantal uitgangspunten beschreven op basis waarvan de komende periode de verdere uitwerking van nieuw beleid en ombuigingen vorm wordt gegeven.

➤ *Budgetdiscipline*

In tijden van krimp is budgetdiscipline, meer nog dan anders, een belangrijk houvast. De prognose van de begrotingssaldi is vanaf 2012 negatief, de financiële vooruitzichten zijn somber. Toch is ook nieuw beleid nodig om Houten ook in de komende jaren verder te ontwikkelen. Op grond hiervan is in het coalitieakkoord een bezuinigingstaakstelling opgenomen van € 7,0 miljoen. Dit betekent dat in de bestuursperiode 2010-2014 zeer kritisch moet worden gekeken naar de noodzaak van uitgaven, maar vooral ook naar mogelijkheden om op een creatieve wijze extra inkomsten te genereren (*minder en anders waar het kan*).

In de komende jaren is terughoudendheid ten aanzien van investerings- en bestedingsvraagstukken waarvan de financiële omvang onzeker is op zijn plaats. De ambitie hierbij is echter wel dat de huidige investerings- en bestedingsagenda overeind wordt gehouden (*terughoudend maar noodzakelijk*).

➤ *Financiële onzekerheden*

Als gevolg van de permanent financieel veranderende omgeving is het financieel toekomst perspectief onzeker. De effecten van de ombuigingen van het Rijk c.a. worden naar verwachting pas in het najaar 2010 / voorjaar 2011 duidelijk. Dit is ook sterk afhankelijk van de snelheid waarmee er na de Tweede Kamer verkiezingen een Kabinet kan worden samengesteld en een regeerakkoord wordt opgesteld. Tot die tijd zullen vanuit verschillende bronnen ontwikkelingen en trends worden gesignaleerd. Een “financieel vaste koers” is dus van groot belang. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:

- mee weten: organisaties als VNG, CPB e.d.
- mee doen: circulaire van het Rijk

Concreet betekent dit dat alleen op basis van feitelijke informatie van het Rijk het financieel perspectief eventueel wordt bijgesteld. Op basis van gesignaleerde ontwikkelingen en trends worden wel eventuele scenario's uitgewerkt op grond waarvan snel kan worden geanticipeerd op nieuwe financiële inzichten.

➤ *Samenhang nieuw beleid en ombuigingen*

Een belangrijke ambitie in het collegeprogramma is het doorzetten en in stand houden van in gang gezet beleid. Binnen een permanent veranderende omgeving is dat al een flinke opgave op zich. Toch zijn ook aanvullende middelen voor nieuw beleid nodig (€ 0,5 - € 1,0 miljoen) in een ontwikkelgemeente als Houten. De financiële ruimte hiervoor moet worden gevonden binnen de bezuinigingstaakstelling van € 7,0 miljoen. Het uitgangspunt hierbij is dat nieuwe beleidvoornemens mogelijk worden gemaakt door ombuigingen in het bestaande beleid. Het past binnen het economische klimaat om terughoudend te zijn met het inzetten van middelen voor nieuw beleid. Het accent hiervan ligt dan ook in de tweede tranche (vanaf 2012) van het collegeprogramma 2010-2014. Voor de korte termijn (eerste tranche 2010-2011) neemt het college alleen die ruimte die noodzakelijk is. Voor de langere termijn kiezen we ervoor om eerst onderzoek te doen naar meerdere scenario's en ambitieniveaus voor andere nieuw beleid onderwerpen.

➤ *Participatie*

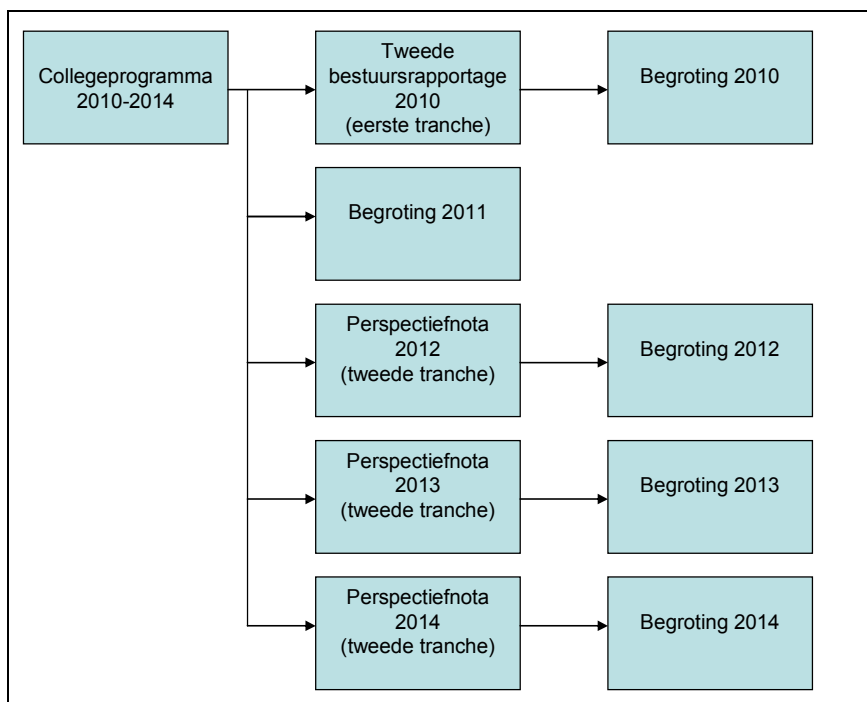
Zoals eerder in dit document aangegeven, is het van belang om bij de invulling van de noodzakelijke ombuigingen de samenleving te betrekken. De wijze waarop deze ombuigingsrichtingen worden uitgewerkt in concrete voorstellen wordt vooral samen met inwoners en maatschappelijke organisaties besproken. Op deze manier is de bezuiniging niet alleen een “dreiging”, maar biedt het ook kansen voor de samenleving om met elkaar te zoeken naar alternatieven, samenwerkingsverbanden en in het algemeen een andere manier van werken met wellicht hetzelfde resultaat.

Hierdoor worden maatregelen uitgewerkt op een wijze waarmee de maatschappij in Houten het minst wordt geraakt en ook de financiële taakstelling wordt gerealiseerd. Ook een financieel gezonde gemeente is namelijk van groot belang. In het najaar van 2010 gaat het college met de samenleving in gesprek. Dit traject bepaalt voor een groot deel de feitelijke invulling van de taakstelling. De resultaten hiervan moeten begin 2011 beschikbaar zijn.

➤ *P&C cyclus*

In de aanbiedingsbrief is ingegaan op de strekking van dit collegeprogramma in twee tranches. De daarin geschetste vele (financiële) onzekerheden zorgen ervoor dat het onzeker is op welke beleidsterreinen, wanneer en in welke omvang de financiële effecten van dit collegeprogramma in de komende bestuursperiode in de begroting worden verwerkt. Onderstaand is schematisch weergegeven op welke wijze het collegeprogramma in de komende bestuursperiode in de begroting(en) wordt vertaald.

Figuur: vertaling collegeprogramma in planning en control cyclus

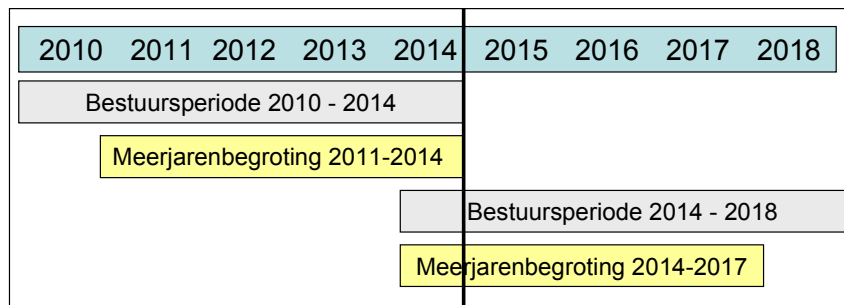
Opmerking

De perspectiefnota van jaar t is gebaseerd op de begroting van jaar t-1.

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat, zoals in het overdrachtdocument 2010 al is aangegeven, de inhoudelijke besluiten betrekking hebben op twee bestuursperiode (2010-2014 en 2014-2018). Dit omdat in 2013 een sluitende meerjarenbegroting 2014-2017 moet worden gepresenteerd.

Schematisch ziet het verloop er over de twee bestuursperioden er als volgt uit:

Figuur: besluitvorming over twee bestuursperioden

De onzekerheid als gevolg van de permanent veranderende (financiële) omgeving heeft ook gevolgen voor de frequentie van de informatievoorziening aan de raad. Naast de momenten in de reguliere planning en control cyclus wordt de raad, indien nodig, tussentijds geïnformeerd via collegebrieven of extra RTG's.

Begrotingsrichtlijnen 2011

1 Inleiding

Ter voorbereiding op de opstelling van de begroting 2011 worden in het voorjaar van 2010 de begrotingsrichtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen vormen de kaders waarbinnen de begroting 2011 wordt uitgewerkt en zijn eenmalig onderdeel van het collegeprogramma 2010-2014, omdat er geen Perspectiefnota 2011 wordt opgesteld.

In deze bijlage wordt ingegaan op de technische begrotingsrichtlijnen voor de begroting 2011 en de meerjarenraming 2012 – 2014. Vanwege de huidige economische ontwikkelingen wordt de juni- en septemberprognose van het Centraal Planbureau (CPB) nauwlettend gevolgd. Indien dit tot substantiële afwijkingen leidt ten opzichte van de gehanteerde uitgangspunten in deze begrotingsrichtlijnen zal de raad hierover tijdig geïnformeerd worden.

2 Ontwikkelingen

De gezamenlijke toezichthouders (de minister van BZK als toezichthouder op de provincies en de provincies als toezichthouder op de gemeenten) hebben afspraken gemaakt over de wijze waarop het financieel toezicht wordt uitgeoefend. Deze afspraken zijn vastgelegd in het (in februari 2008 uitgebrachte) Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'Zichtbaar toezicht' (GTK). Dit nieuwe toezichtkader vervangt het Beleidskader Financieel Toezicht 2004. Met dit nieuwe toezichtkader wordt invulling gegeven aan het begrip duurzaam financieel evenwicht.

Het op dit moment nog geldende begrip structureel begrotingsevenwicht wordt vervangen door het begrip duurzaam financieel evenwicht. Hiertoe zal de gemeentewet naar verwachting in 2012 worden gewijzigd. Het grootste verschil tussen beide toezichtkaders is dat duurzaam financieel evenwicht op meerdere jaren slaat. De begroting voor het komende jaar is niet leidend, maar het integrale beeld van begroting en meerjarenraming is leidend voor het oordeel van de toezichthouder. Er wordt door de toezichthouder dus nadrukkelijker gekeken naar de meerjarenraming en de risico's in relatie tot de financiële positie. Voor 2011 geldt het oude toezichtkader, maar de begroting 2011 zal door de toezichthouder aanvullend worden beoordeeld op duurzaam financieel evenwicht. Aan deze toetsing zijn geen sancties verbonden.

In het voorjaar van 2009 hebben Rijk en medeoverheden aanvullende afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het gemeentefonds, mede naar aanleiding van het aanvullend beleidsakkoord van het kabinet. Onderdeel van de afspraken was het buiten werking stellen van de normeringsystematiek, waarbij overeenstemming is bereikt over het nominale accres tot en met 2011. Het Rijk en medeoverheden hebben geen concrete afspraken gemaakt over de rijksbijdrage in 2012 en verder, maar als uitgangspunt geldt dat de normeringsystematiek in 2012 in principe weer in werking zal treden, tenzij anders wordt besloten. De normeringsystematiek zal door de partijen gezamenlijk worden geëvalueerd en een nieuw kabinet zal over de accresontwikkeling besluiten.

3 Toelichting op de begrotingsrichtlijnen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de begrotingsrichtlijnen toegelicht. Deze richtlijnen zullen worden gehanteerd bij de opstelling van de primitieve begroting 2011. Dat wil zeggen de begroting zoals die zou zijn wanneer het huidige beleid onverminderd van toepassing zou zijn. Vervolgens worden de financiële indicaties uit het collegeprogramma 2010-2014 verwerkt en dit leidt tot de uiteindelijke begroting 2011-2014. De basis voor de begroting is dus de huidige meerjarenbegroting.

Voor een aantal begrotingsposten geldt dat de economische crisis kan leiden tot een aanpassing van het autonome begrotingsbeeld. De ontwikkelingen en financiële gevolgen op het gebied van werkgelegenheid, inkomensondersteuning, schuldhelpverlening, de woningmarkt en de (woning)bouwproductie moeten nauw gevolgd worden. De crisismonitor die momenteel ontwikkeld wordt, is hiervoor een handzaam instrument.

De aanspraak op voorzieningen neemt als gevolg van de huidige economische situatie op alle onderdelen (bijstand, minimaregelingen, schuldhelpverlening) toe. Met de toename van het aantal bijstandshuishoudens en mensen die met een laag inkomen worden geconfronteerd, is het te verwachten dat meer inwoners een beroep gaan doen op bijzondere bijstand en regelingen uit het minimabeleid. De uitgaven en inkomsten als gevolg van de uitvoering van de Wet Werk en bijstand (WWB) worden volgens de gangbare methode budgetneutraal geraamd op basis van de meest recente beschikking die door het Rijk is verleend. De doeluitkeringen voor inkomensvoorzieningen zijn per 1 januari 2010 gebundeld op basis van de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG). De definitieve budgetvaststelling van de gebundelde uitkering voor het lopende jaar vindt conform de WWB in het najaar plaats. Dit kan nog tot een opwaartse- of neerwaartse bijstelling gedurende het begrotingsjaar leiden. Dit betekent dat we in het najaar van het begrotingsjaar pas kunnen beoordelen of de doeluitkering toereikend is in relatie tot het aantal inwoners dat een beroep doet op deze inkomensvoorziening. Een overschot op het gebundelde I-deel is vrij besteedbaar. Tekorten dienen gemeenten aan te vullen uit de eigen begroting. Net als bij het huidige WWB-budget hebben gemeenten bij het gebundelde I-deel een eigen risico van 10% bij een incidenteel tekort. Dit risico maakt onderdeel uit van de risicoparagraaf in de begroting 2011. Boven het tekort van 10% kunnen gemeenten onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering. Eveneens is de meerjarige aanvullende uitkering (MAU), ter compensatie van aan het verdeelmodel toe te schrijven meerjarige tekorten, onder voorwaarden van toepassing.

In paragraaf 3.4 onderdeel e wordt nader ingegaan op onvermijdbare aanpassingen van de begroting. Begrotingsposten die tijdelijke moeten worden aangepast als gevolg van de economische crisis vallen onder deze noemer. De financiële gevolgen hiervan kunnen gedekt worden vanuit de bestemmingsreserve economische crisis.

3.2 Peildatum

De basis voor het opstellen van de begroting 2011 is de jaarschijf 2011 uit de begroting 2010 per 11 mei 2010. Hierin zijn alle raadsbesluiten met financiële consequenties verwerkt. Wijzigingen op de begroting die na deze datum worden goedgekeurd worden volgens het proces van begrotingswijzigingen verwerkt in de begroting 2011. In afwijking op het voorgaande is de eerste bestuursrapportage 2010 wel verwerkt in de basis voor de begroting 2011, ook al betreft het hier een wijziging die pas in juli in de raad wordt behandeld.

De basis voor de begroting 2011 is het totaal van:

- de jaarschijf 2011 uit de begroting 2010 per 11 mei 2010;**
- de eerste bestuursrapportage 2010;**
- de (overige) wijzigingen die voortvloeien uit de raadsbesluiten na 11 mei 2010.**

3.3 Kerngegevens

Voor het opstellen van de begroting 2011 en de meerjarenbegroting 2012-2014 is een aantal gegevens van belang. Het gaat hierbij om de kerngegevens die van invloed zijn op de berekening van de groeigerelateerde budgetten en een aantal andere specifieke posten, zoals de algemene uitkering. In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde kerngegevens per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen. De aantallen voor 2012 en verder zijn afgerond. Voor leerlingen geldt als peildatum 1 oktober van het voorgaande jaar (dus voor het jaar 2011 geldt het aantal leerlingen per 1 oktober 2010).

Gegeven	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal woningen ¹	18.517	19.120	19.670	20.330	20.330	20.330
Capaciteit bijzondere woningbouw	332	330	330	330	330	330
Aantal inwoners ¹	48.108	48.800	49.660	50.580	51.250	51.100
Aantal jongeren (< 20 jaar) ¹	14.019	14.030	14.130	14.250	14.350	14.300
Aantal ouderen (> 64 jaar) ¹	4.587	4.910	5.220	5.510	5.820	6.100
Aantal ouderen (75-85 jaar) ¹	1.583	1.630	1.650	1.680	1.700	1.740
Aantal uitkeringsgerechtigden WWB ²	354	385	405	405	405	405
Aantal uitkeringsgerechtigden IOAW	15	15	15	15	15	15
Aantal uitkeringsgerechtigden IOAZ	5	5	5	5	5	5
Aantal eenpersoonshuishoudens	4.149	4.280	4.410	4.560	4.560	4.560
Aantal meerpersoonshuishoudens	14.000	14.450	14.900	15.400	15.400	15.400
Aantal leerlingen SO / VSO	395	415	420	420	420	420
Aantal leerlingen VO	1.800	1.900	2.000	2.100	2.200	2.200
Prognose woningbouwproductie ³	602	555	660	0	0	0

¹ Het aantal woningen en inwoners (en de daarvan afgeleide aantallen jongeren en ouderen) is gebaseerd op de berekeningen van het bureau Pronexus. Voor deze berekeningen is gebruik gemaakt van de Gemeentelijke basisadministratie (GBA) per 1 januari 2010 van de gemeente Houten.

² Het aantal uitkeringsgerechtigden WWB is geactualiseerd als gevolg van de economische ontwikkelingen. Hierbij is de prognose van het Rijk overgenomen uit de septembercirculaire 2009 waarbij van 1-1-2010 tot 1-1-2013 een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden wordt verwacht van ca. 30%. Het aantal uitkeringsgerechtigden WWB per 1-1-2010 is 314. Deze prognose wordt gebruikt voor de berekening van de algemene uitkering en heeft daarmee een relatie met de apparaatskosten. De uitgaven en inkomsten als gevolg van de uitvoering van de Wet Werk en bijstand (WWB) worden budgetneutraal geraamd op basis van de meest recente beschikking die door het Rijk is verleend. Zie ook paragraaf 3.1.

³ De fasering en omvang van de woningbouwproductie is gebaseerd op de woningbouwplanning van maart 2010. Er is geen rekening gehouden met mogelijke scenario's ten aanzien van inbreidingslocaties of nieuwe ontwikkelingen waar nog geen besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

Voor de begroting 2011 worden gemeentebreed dezelfde gegevens gehanteerd.
--

3.4 Prijsontwikkelingen

Het percentage dat gehanteerd wordt voor de mutatie van de prijsgevoelige budgetten is de prijs bruto binnenlands product volgens de korte-termijnraming van het CPB van maart 2010. Daarop vindt eventueel een correctie plaats indien de prijsmutatie voor het lopende jaar volgens de CPB raming een 0,5% of meer afwijkt van het percentage waar bij de opstelling van de lopende begroting rekening is gehouden. Het CPB verwacht voor 2010 een stijging van 0,75%. In de begroting is rekening gehouden met 0,5% waarmee er voor het lopende jaar geen prijscorrectie plaatsvindt. Voor 2011 verwacht het CPB een stijging van 1,5%. Per saldo betekent dit dat de begrote lasten en baten van alle prijsgevoelige budgetten uit de begroting 2011 worden verhoogd met 1,75%. Dit met uitzondering van de lasten die worden gedekt uit specifieke doeluittkeringen van de overheid (Rijk en Provincie) en de budgetten voor salarissen en sociale lasten. In paragraaf 3.5 wordt nader ingegaan op salarissen en sociale lasten.

Aanpassingen die afwijken van bovenstaande basis zijn alleen mogelijk in een aantal specifieke gevallen, te weten:

- Voor subsidies kan van de algemene regel worden afgeweken indien in de subsidieverordening een afwijkende regeling is opgenomen. Voor te ontvangen subsidies en rijksbijdragen wordt uitgegaan van de (voorlopige) beschikking voor het betreffende begrotingsjaar (indien deze reeds

aanwezig is). De begrote lasten die door deze inkomsten worden gedekt, worden uitgezonderd van indexering. Als de beschikking (nog) niet beschikbaar is wordt uitgegaan van de meest recente inzichten, waarbij lasten en baten verhoogd worden met het indexeringspercentage van 1,75%.

- b. Voor een aantal budgetten geldt dat er een directe relatie is tussen de hoogte van het budget en de kerngegevens. Dit noemen we autonome groei. Wanneer een budget afhankelijk is van autonome groei, dan moet er een duidelijke onderbouwing van de voorgestelde budgetaanpassing worden geleverd. Deze onderbouwing moet gebaseerd zijn op de formule: P (prijs) \times Q (hoeveelheid), waarbij de P met 1,75% mag stijgen en Q moet aansluiten op de kerngegevens.
- c. Een aantal budgetten is gerelateerd aan de begrotingen van derden. Op basis van het collegebesluit 'Begrotingsrichtlijnen gemeenschappelijk regelingen' van 25 juni 2003, mag voor deze budgetten in principe slechts een kostenstijging worden geaccepteerd die maximaal gelijk is aan het inflatiecijfer dat het CBS hanteert (prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie in het betreffende begrotingsjaar). Daarnaast hebben de gemeenschappelijke regelingen per brief op 19 december 2009 de opdracht gekregen om structureel 5% te bezuinigen op de begroting 2011. Van het bovenstaande kan het college afwijken. Er moet dan wel een deugdelijke motivatie van de gemeenschappelijke regeling aan ten grondslag liggen. Voor de begroting 2011 worden de meest actuele gegevens van de gemeenschappelijke regelingen opgenomen.
- d. Voor het centrale budget voor vorming en opleiding geldt dat hiervoor 2,5% van de loonsom wordt gehanteerd.
- e. In een beperkt aantal gevallen kan sprake zijn van onvermijdbare budgetaanpassingen. Dit zijn aanpassingen die onvoorzien, onuitstelbaar en onontkoombaar (3xO) zijn. In uitzonderlijke gevallen kan een budgetaanpassing via de begrotingsopstelling lopen. Deze aanpassingen moeten separaat en onderbouwd worden aangevraagd en worden beoordeeld door de concerncontroller. Vervolgens legt de concerncontroller deze voorstellen, voorzien van een advies, voor aan directie ter besluitvorming.

- a. **Alle prijsgevoelige budgetten worden met 1,75% verhoogd.**
- b. **Afwijkingen hiervan in een aantal specifieke gevallen.**

3.5 Salarissen en sociale lasten

Als uitgangspunt voor het ramen van de salarissen en de sociale lasten geldt de formatie naar de gegevens per 11 mei 2010 inclusief eventuele wijzigingen vanuit de eerste bestuursrapportage 2010. De salarislaster worden berekend op basis van de lasten per die datum en zijn gebaseerd op het maximum van de functieschaal min 2 periodieken.

Op 14 mei 2010 hebben het College voor Arbeidszaken van de VNG enerzijds, en de vakbonden anderzijds, een principeakkoord gesloten over de arbeidsvoorwaarden in de sector gemeenten. Dit akkoord loopt van 1 juni 2009 tot 1 juni 2011. In de voorgestelde overeenkomst tussen werkgevers en werknemers is een structurele salarisverhoging opgenomen van 1,5% (0,5% voor 2010 en 1 % voor 2011). In de begroting 2011 wordt alleen rekening gehouden met de voorgestelde salarisverhoging van 1,5% en de verhoogde bodem van de eindejaarsuitkering (deze wordt met ingang van 2010 verhoogd van € 836,- naar € 1.750,-). Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het Principeakkoord CAO Gemeenten 2009-2011 ongewijzigd wordt vastgesteld.

In de huidige vastgestelde meerjarenbegroting is al rekening gehouden met een stijging van salarissen en sociale lasten met 2% (1,5% in 2009 en 0,5% in 2010) voor de uitvoering van CAO-afspraken en voor de stijging van pensioenpremies. De pensioenpremies zijn per saldo met 0,2% gestegen waarmee voor de uitvoering van de voorliggende CAO-afspraken nog 1,8% resteert. Dit is naar verwachting toereikend om ook het effect van de stijging van de drempel voor de eindejaarsuitkering op te kunnen vangen.

Op 1 juni 2011 loopt de nieuwe CAO voor de gemeenten af. Voor de salarislasten van juni tot en met december 2011 wordt rekening gehouden met een stijging van een 0,5% met als gevolg dat de huidige budgetten voor salarissen met een 0,5% worden verhoogd. Hiermee wordt aangesloten bij de prijsstijging van 1,5% die het CPB verwacht voor 2011. In de CAO Gemeenten 2009-2011 wordt voor het jaar 2011 rekening gehouden met 1% salarisverhoging met als gevolg dat het verschil van een 0,5% wordt geraamd.

Voor de berekening van de salarislasten worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- formatie per 11 mei 2010;
- berekening op basis van het maximum van de functieschalen min 2 periodieken;
- verwerking van het principeakkoord CAO Gemeenten 2009-2011;
- verhoging van de salarislasten met een 0,5 % voor de volgende CAO Gemeenten 2011-2013 (vanaf juni 2011).

3.6 Gemeentelijke belastingen en heffingen

Er is een aantal gemeentelijke belastingen en heffingen. Uitgangspunt voor de onroerende-zaakbelasting (OZB) is een trendmatige aanpassing van het tarief, dat wil zeggen een mutatie als gevolg van de algemene prijsontwikkeling zoals in paragraaf 3.4 is beschreven. Voor 2011 is deze verhoging 1,75%. Bij de tariefsbepaling wordt ook rekening gehouden met de korting op de algemene uitkering als gevolg van mutaties in de gemiddelde WOZ-waarde. Uitgangspunt hiervoor is het vastgestelde rekestarief dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken in de mei-junicirculaire 2010 presenteert.

Voor de overige belastingen en heffingen geldt als uitgangspunt dat deze kostendekkend in de begroting worden verwerkt.

Uitgangspunt voor bepaling van het OZB-tarief is een trendmatige verhoging van 1,75%. De tarieven voor de overige belastingen en heffingen worden op basis van kostendekkendheid vastgesteld.

3.7 Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt voor de begroting 2011 opnieuw (meerjarig) berekend. De basis voor de berekening is de mei-junicirculaire 2010 van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor de berekening wordt gebruik gemaakt van de vastgestelde kerngegevens in relatie tot de maatstaven die het Rijk hanteert. De behoedzaamheidsreserve wordt net als in vorig begrotingsjaar op nul (0) in de begroting 2011 ingeboekt in afwijking van de bestaande beleidslijn. Dit is een gevolg van het tijdelijk buiten werking stellen van de normeringsystematiek door de fondsbeheerders.

De hoogte van de algemene uitkering in de begroting wordt bepaald aan de hand van de meicirculaire 2010, rekening houdend met de tijdelijke opheffing van de behoedzaamheidsreserve.

3.8 Rekenrente

De rekenrente bedraagt 5%. Dit is het percentage dat wordt gebruikt bij de bepaling van de kapitaallasten. Voor het financieringsresultaat wordt aansluiting gezocht bij de percentages zoals ze gehanteerd worden door de BNG. Voor een financieringsoverschot geldt het algemeen tarief van de rekening courant en voor een financieringstekort het tarief van daggeld.

3.9 Kostenverdeling en productieve uren 2011

Voor de kostenverdeling voor de begroting 2011 worden de uren zoals opgenomen in de afdelingsprestatieplannen 2010 gebruikt.

3.10 Stelposten

De stelposten worden zoveel mogelijk per (deel)programma ingedeeld en op functioneel niveau geraamd. De stelposten worden geactualiseerd voor de prijsmutatie, de stelposten die samenhangen met formatie worden aangepast met het percentage voor de salarislasten.